PROPERTY OF ACKU

اراده

د افغان نشراتی مرکز خپرونه

سال دوم شمارۀ بیست وچارم شماره مسلسل ٤٨ جمعه ٦ثور ١٣٨١ هـ ش (١٤) صفرالمظفر١٤٢٣هـ ق ٢٦ - اپریل ٢٠٠٢ میلادی

ارشاد نبوی (ﷺ)
آموختن علم بر هر مرد وزن مسلمان فرض است.
(رواه مسلم)

فرمان الله ﷻ
بخوان وپروردگار تو بزرگوارتر است آنکه علم آموخت به وسیله قلم.
(العلق - آیات ٣-٤)

پخوانی پاچا اعلیحضرت محمد ظاهرشاه:

زه دخپلو خلکو او هیواد د خدمت له پاره راغلی یم نه دسلطنت راوستو ته

ځینی ډلی هغه له خپلو خلکو ویروی چی دیو بل په هیلو سره خبر نشی

کابل دثور ٣مه: له‌راز، راز بندیزونو او ویری خپرولو سره، سره دافغانستان پخوا نی پا چا اعلیحضرت محمد ظاهرشاه په جلا ، جلا ډول دهیواد له ځینو سیمو څخه دهرکلی له‌پاره له ورغلو هیأتونو سره لیدلی کتلی او دافغان ولس په نوم یی پخپلو څرګندونو کی دخپل هرډول خدمت تیاری ښوولی دی.

دارادی خبریال د ورکړشویو رپوټونو له‌مخی لیکی: که څه هم په کابل کی یو شمیر وګړی اوډلی زیار ګالی چی دافغانستان پخوانی باچا دهیواد له بیلا بیلو سیمو له هیأتونو سره دتماس، لیدنو اوکتنو څخه وویروی ، غواړی چی دهغه دزړه خبری افغانانو او ړیوالو ته ونه‌رسیږی له‌همدغه امله داسی تبلیغات کوی چی ګواکی دبناغلی محمد ظاهرشاه ژوند ته خطر دی اوداخطرهم کیدای شی دیوه ژورنالست په بڼه تروریست ،څخه راولاړشی.

زموږ خبریال دیو شمیر افغانانو له خولی لیکی چی، دوی باورلری دمحمد ظاهرشاه په راتلو سره افغانان خوښ دی، هغه کړی چی خپل قدرت په خطر کی وینی غواړی چی هغه له خپلو خلکو وویروی اویا هم له‌ژورنالستانوسره دکتنو په هکله یی له‌دغه امله‌بندیز ونه ولګوی چی دهغه آواز او هیلی ملت ته ونه رسیږی اویاهم دملت غږ دهغه غوږونو ته ونه رسول شی.

پخوانی باچا محمد ظاهرشاه یو ځل بیا په خپلو
٦مخ

داروابناد مولوی محمد نبی محمدی جنازه په درنښت سره خاورو ته وسپارل شوه

لوګر - دوری٤: دهیواد دجهاد د نامتو شخصیت اودافغانستان دحرکت انقلاب اسلامی تنظیم دمشر اروابناد مولوی محمدنبی محمدی
٦مخ

دلویی جرګی په‌درشل کی

جرګه سنت افغانزمین

راتلونکی لویه جرګه

نظریات ، انتقادات او پیشنهادات

ارخښتونه :

د شعار او حقیقت ترمنځ

شهرت ننګیال- لندن

ارځښتونه، شعارونه اونومونه منلی اوښایسته‌وی ، هغه که‌داسلامی نظام، مکتبی ، سوچه اوانقلابی اسلام دی که‌دکارګرویزګر، کور ،کالی ،ډوډی که دشریعت اوخلاقت وی که دجمهوریت او دموکراسی.

لویه جرګه ،ټاکنی، دخلکو ازادی ته‌درناوی ،ریفرنډم‌اودی ته ورته نومونه اوارځښتونه هم
(ص٥)

ربنتینی لویه جرګه دستونزو داوارولو لار

عبدالطیف « منت یار »

موږ دامنو چی دپښتوملی دود « جرګی » دی هری ستونزی که‌غټه وی اوکه کوچنی که دکوروی که‌دټاټوبی که دسیمی وی اوکه دهیواد! نو دغه ټولی په جرګو
(٧مخ)

مشکل دموکراسی درافغانستان

(کوه بابا - لندن)
ص٤

داکترزلمی خلیل زاد نماینده امریکا درامور افغانستان:

انتخاب زعامت بستگی به خود افغانها دارد

پادشاه سابق برای اعاده نظام سلطنتی وایفای مسوولیت اداری برنگشته است

کابل: انتخاب رهبری وزعامت افغانستان وظیفه امریکا نبوده‌بلکه به خود افغانها بستگی دارد.

داکتر زلمی خلیلزاد نماینده خاص امریکا برای افغانستان ضمن ارائۀ مطلب فوق گفت: حکومت آقای حامدکرزی کار
ص٧

دننګرهار ولایت دګمرک رئیس مولوی مولاجان:

پخوانی پاچا تجربه کار او مشر شخصیت دی دهغه دتجربو نه‌باید ګټه پورته کړو

مولوی مولاجان دارادی دخبریال سره په مرکه کی

خبریال محمد عاصم ثمرخیلی:

پوښتنه: ستاسی دمحصول پیمانه څنګه او څومره ده؟

موږکومه خاصه پیمانه دلته ټاکلی نده او نه زموږ سره‌دا واک شته دی چی موږ دلته‌یوه پیمانه وټاکو البته موږچی محصول اخلودګمرکونو دوصولو سره سم چی هغه پخوانی قانون دی اوپه هماغه اندازه موږ محصول اخلو اودادی هم پاتی نه وی چی
٣مخ

نامه اعتراضیه فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان دراروپا

آقای Lubbers رئیس کمیشنری عالی ملل متحد برای پناهند گان ! سقوط حاکمیت جبار طالبان‌واستقرار اداره مؤقت درافغانستان برای عده ای از حکومات کشور های اروپا یی این‌زمینه را داده است که ازبازگشت امنیت درافغانستان صحبت‌بعمل آورند وآهسته آهسته درزمینه بازگرداندن اجباری پنا هجویان افغان به تبلیغات بپردازند. موسسۀ UNHCR با ایجاد مراکز با زگشت در داخل افغانستان وکشور همسایۀ پاکستان این ذهنیت راکه گویا افغانستان امن تلقی شده میتواند
(ص٣)

اراده

دتاسیس کال: ۱۳۷۹ هـ ش

او نیزه خپلواکه تحلیلی خپرونه

دامتیاز خاوند: افغان نشراتی مرکز

مؤسس: سید داؤد

مسوول مدیر: عتیق الله پژواک

معاون: میاګل آروال

مسوول سکرتر: ظهور «افغان»

پست بکس «۹۰۹» یو نیورستی ټاون، پیښور

ټیلفون: (۸٥٤۱٤٥)، فکس: ۸٤۱۷۸٥

E-maul: amrc@brain.net.pk

به نام خداوند بخشاینده مهربان

سرمقاله

روسیه وصدور برات ۱۰ ملیارد دالری آن به حکومت موقت افغانستان

زه پورغواړم ، ته لیا نور غواړی

خواندن یاشنیدن اخبار همیشه جالب است ودلچسپ وبعضاً حیرت آور وتاحدی ناقابل باور، اما خبری که می خواهیم روی آن بحث کنیم براستی خبریست که به قول عوام ،انسان از شنیدن آن شاخ می کشد وبدون کم وکاست مصداق ضرب المثلی است که در بالا نوشتیم.

این خبر باحروف درشت درصفحهٔ اول روزنامه «سهار» شماره مسلسل ۱۷۳٤ مورخ ۲۲ اپریل ۲۰۰۲ باحروف بزرگ درج است وحاکیست که چندی قبل یک بل حاوی (۱۰) ملیارد دالر به کابل فرستاده شده که به حیث قیمت آن مقدار اسلحه وانمود شده است که روس ها درظرف ۲۳ سال گذشته به افغانستان فرستاده اند، جمع قیمت اسلحه ایکه هنگام جهاد و قیام ملی درافغانستان ،ازبین رفته است.

روز نامه سهار منبع این خبر را کابل ویک منبع مهم ورسمی ادارهٔ مؤقت وانمود کرده است.

اگر این خبر حقیقت داشته باشد باید گفت که کردت افشا وهمچنان سر مقاله ایکه درهمین شماره به نشر رسیده است به روز نامهٔ وزین سهار تعلق می گیرد که تحت عنوان « روسیه دخپل وخت تاوان غواړی » نگاشته شده است.

دراین سر مقاله چنین می خوانیم:

« ... داد هغی بی غیرتی اوبی ایمانی صله اوانعام دی چی د کمونستی مزدور رژیم دسقوط څخه وروسته، را غلی حکومت وکړه اواستاذ ربانی ئی مشرور. ٦ څه حکومت دنړیوالو نورمونو اواسلامی اوافغانی روایاتو پرخلاف نه یوازی دخپل وران وطن اوشهیدو بچیانو تاوان او پور ونه غوښت بلکه دخپلی اقتدار ددوام په خاطر ئی دهماغه قاتلو روسانو سره بیا هم د دوستی او معاملی لاره ونیوله. »

دراین سرمقاله اضافه شده است که:

« ... دانی هم تری ونه غوښتل چی لږ ترلږه خودی په اخلاقی لحاظ له افغان اولس څخه بخښنه وغواړی. برعکس دوسلو اوپیسو دچاپ اومرستی نوی تړونونه وشول اودشوروی پرځای ناستی روسیی په ډیر مهارت له افغان اولس څخه په بله بڼه دخپلو ماتو اوشکستونو بدل واخیست.

تردی چی اوس ئی دادی دخپلو هغو وسلو اوباروتو «بل» هم راواستاوه چی د افغان وینی پری تونی ، وطن ئی پری کنډواله او ژوندئی پری برباد شوی دی.

دلته دخپلو حکومتونو اوچارواکیو دبی همتی اوبی ایمانی سره سره دروسانو پر بی شرمی اوبی پتی هم آفرین شه، چی هم ئی ووژلو اوهم اوس دخپلو وحشتونو تاوان او پورهم غواړی... ».

دراینجا باید گفت که اگر علت این دیده دارانی وبی چشمی روس ها را اندکی به غور مورد مطالعه قرار دهیم یکی از علل آن، این خواهد بود که هنوزهم روس ها به زعم خود درکشور ما مربی هائی دارند که درپی حصول این مربا افتیده اند. «اشتر درخواب بیند پنبه دانه» واز طرف هم می خواهند با یک تیر دو فاخته چاق وچله شکار کنند.

از طرف دیگر دیده می شود که برخی از گروپ های جهادی کشور ما درحین جهاد و مقاومت ملی تاچه حد باروس های اشغالگر درتماس نزدیک و مراودهٔ بودند واین حقیقت را هیچ افغان وطن دوستی قبول نمی کرد تا آنکه بعد از خروج روس ها ازکشور ما، تعدادی از جنرالان روسی که قوماندهٔ وفرمان عساکر شوروی را درافغانستان بدست داشتند، کتابهائی نوشته وازین حقایق تلخ واین اسرار مگو پرده برداشته واین راز ها را فاش ساختند که اینک نمی توان ازآن انکار ورزید.

تاجاییکه معلوم است این دوستی ها وقرابت ها با روس ها هنگامی

(ص ٦)

ددی ګنی تبصره:

مبصر: میا آروال

دثورداوومی کودتا:

دافغانانو دبدمرغیو پیل اودپیتر کبیر دپلان عملی ګام

لەنن نه ۲۳ کاله پخوا د۱۳۵۷ هـ ش کال دغوایه په اوومه دپنجشنبی دسهار په ۹ بجو دځرخی پله دځلورمی زغره والی فرقی له مرکز نه دوخت دشوروی اتحاد دمشر بریژنف په امر اوپه روسیه کی دروزل شویو افغان پوځیانو په لاس دهغه داود خان پر ضد یوه کرغیړنه کودتا پیل شوه چی د۱۳۵۲ کال دچنګابښ په ۲٦ ئی د محمد ظاهرشاه په را پرځولو کی بری ته رسولی او بیا ئی همدغه خپل دوست سردار محمد داود خان دخپلی کورنی له ټولو غړیو سره د همدی کال د غوا یی په ۸ سهار وختی دجنرال امام الدین په لاس شهید کړاو په دی توګه دادی ۲٤ کال پیل شو چی مور دپردیو په لاس د دولتی قدرت دنیولوله امله په تپل شویو جګړو کی ښکیل پاتی یو.

کله چی دمیراکبر خیبر له وژل کیدو اودهغه دښخیدوله مراسمو وروسته د۱۳۵۷ کال دغوایی دمیاشتی په ٤ نیټه دخلقی پرچمی مشرانو دنیولو پریکړه وشوه، یو شمیر مشران ونیول شول دحفیظ الله امین له خوا دروسانو په مرسته له مخکی نه دجوړی شوی کودتا بهیرهم پیل شو اودکودتا چیانو دټانکونو لومړی ټولی دتورن عمر په مشری دارګ خولی ته ورسید. په دغه وخت کی دشاهی - جمهوری ګارد دعسکرو شمیر ۲۰۰۰ تنو اودزغره والو T52 ټانکونو شمیر ۲٤ ته رسیده چی د غرمی په ۱۲ بجو دپنجشنبی په ورځ دجګړن اسلم وطنجار په امر دروانی جګړی لومړی فیر(ډز) وشو اودا روانه جګړه پیل شوه.

داروانښاد سردار داود خان دګارد بریځو په پر له پسی توګه خپل ځانونه له ارګ نه وکښل، لکه څنګه چی لازم وو هغسی دفاع چاونکړه، یواځی په دغه ډګر کی د داود خان په ګډون دهغه د کورنی موجودو غړیو دشهادت جام وڅښل او په دی ډول بی دخپل خدای او زمور دملت په وړاندی دروسی دوستانو دخاینانه دوستی کفاره دخپلو وینو اوشهادت په ورکولو سره ثابته کړه.

روسانو دپیتر کبیر له وخته دافغانستان په هکله یو شوم پلان درلود چی ګام په ګام داعلیحضرت امان الله خان له دوستی نه یی په کار اخستلو سره خپل کار پیل کړی، داعلیحضرت محمد ظاهرشاه دسلطنت ، دسردار محمد داود په صدارت کی ئی ددوستی ؟! لاس هم راوغځاوه اوبیا ئی دچنګابښ اوثور په کودتاګانو سره په تیره بیا د ۱۳۵۸ هـ ش کال دجدی په شپږمه دټولو نړیوالو موازینو په نقض کولو د افغانستان له پولو نه ۱۵۰۰۰۰ تنه دسره پوځ سری خوړونکی پوځونه په تیری اویرغل زمور پر خاوره را وخیژول ، همدغه دانتر ناسیونالیزم دوستانو په افغانستان کی هسی جنایتونه وکړل چی هم پخپله دنړی له سیاسی نقشی ورټل شول اوهم یی دادی تراوسه مور هم له ناورین نه، نه یو خلاص شوی.

دغوایه دمیاشتی همدغه غوبل (دثور انقلاب!؟) ددی بنسټ شو چی دپیتر کبیر شوم پلانونه په پای کی ددی سبب وګرځی چی دروسی کمونیزم د ۷۰ کلنی امپراتوری خیالی برجونه یی ونړول ، روسی ملت ئی هم په نړی کی دیو تیری کوونکی اواشغالګر ملت په څیر بدنام کړ ، په نړی کی دکارګری انقلاب ایډیالوژی (مارکسیزم اولیننیزم) یی هم په شرمو پټ اومات کړ.

دروسی یرغلګر کمونیزم په وړاندی دافغان مؤمن او مجاهد ملت اسلامی پاڅون که څه هم ظاهراً افغانانو ته دسراو مال نه جبیره کیدونکی تاوانونه واړول له بده مرغه چی دکور نیو جګړو له امله تالاترغی شو، خو په معنوی ډول یی شرقی اروپا، منځنی آسیا او نور ښکیل هیوادونه دازادۍ له نعمت نه برخمن کړل او په نړی کی یی دکمونیزم له جنایتکاره واکمنی څخه ملتونه وژغورل، ماتی خوړلی روسان له افغانانو نه لاس نه اخلی، همدا اوس په راز راز پلموزمور په هیواد کی لاسوهنی کوی اوغواړی چی له افغان مسلمان اوبی وزلی ولس څخه غچ واخلی.

په تیرو لسو کلونو کی هم روسانو له خپلی لاسوهنی څخه دافغان ولس پرضد له هیڅ راز بد نیتیو څخه ډډه نه ده کړی، زمور په کور نیو جګړو کی دځینو ډلو پلوی کوی، وسلی ورکوی ، بی پشتوانی نو ټونه ورته چاپوی اوبله سپکه ئی لاداچی نن پرون نی

۸مخ

«وطن له مور وپلاره خوږ دی»

دافغانستان پخوانی پا چا محمد ظاهرشاه دروان لمریز کال ۱۳۸۱ دوری پرنه ویشتمه هیواد ته راستون شو، هغه هیواد ته په را رسیدو سره وویل چی نن زما په عمر کی تر ټولو ښه ورځ ده، ربښتیا هم همداسی ده ځکه هغه نه ویشت کاله وروسته دیوی اوږدی جلاوطنی تر تیرولو وروسته له روم نه کابل ته راستون شو، هغه په دی خاوری کی زیږیدلی اولوی شوی دی او تر ټولو مهمه داده چی هغه څلوېښت کاله دافغانستان واکمن و اودهیواد دنژدی نیمی پیړی تاریخ دهغه له ژوند او واکمنی سره تړلی دی، داچی څوک به ددی دوری په باب څه قضاوت کوی اوڅوک څه داجلاخبره ده اودا حق څوک له چا نه، نه شی سلبولای، تاریخ ترده دمخکنیو واکمنانو په باب هم خپل قضاوت کړی دی، خو دلته خبره دهیواد له خاوری سره دمینی ده، عجیبه خولادا ده چی ډیر خو به دا ادعا هم کوی چی هغو مشرانو هیواد له ډیری مینی نه ویجاړ کړ اودادملیونو انسانانو وینی یی له وطن سره دلیونی مینی له امله تویی کړی چی په دی قربانیو کی دپخوانی پا چا دکور نی ډیر غړی هم شامل وو؛ خو آفرین شه پردی سپین سترګیو چی دهغو قاتلانو له جملی نه یوله الوتکی نه دپخوانی پا چا په راکوزیدو سره دهغه څنګ ته خوشی کاوه.

زما عرض دادی، کومه څرګندونه چی پخوانی پا چا کوی اوهیواد ته بیا راستنیدل یی دژوند تر ټولو بهترینه ورځ بللی ده، دغسی هر افغان داهیله لری چی په عزت اودرناوی سره ، خپل هیواد ته ستون شی، خو په داسی وخت کی چی نور دوینو تویولو ویره نه وی، نوره داختناق ویره نه وی، پخپل هیواد کی دبی کاری اولوږی ویره نه وی ، پخپل هیواد کی د ګوابښونو ویره نه وی، له یوه ښاره بل ښار ته دتګ پروخت دژبنیو ،قومی سمتیاو ډله یزو پاسپورتونو اخستو ته اړتیا نه وی، دغو دهیواد غیږی ته ستنو شویو ته څوک په کرکه ونه ګوری، څوک له خپلو حقه حقوقو نه بی برخی نه کړای شی، بی عدالتی اوبی انصافی حاکمه نه وی بلکی هر افغان ، دیوه افغان په توګه له خپلو هر ډول حقونو نه برخمن وی، اوهر افغان باید پخپله خاوره کی دشخصیت احساس وکړی.

که چیری دهیواد اولږ ترلږه تیر درویشت کلن تاریخ ته نظر وکړو، ګورو چی پرافغان خاوره څومره توپانونه تیر شول خو که یوی خواته دظلم اوج و بل خوا ته دمظلومیت ترڅنګ دمیړانی اوج هم و، دانن چی پخوا نی پا چا هیوا دته راستون شودا دی دنورو خلکو رحم وکرم اواحسان نه ګڼی بلکی دا دلوی خدای او همغو شهیدانو دوینو احسان دی چی دهیواد دازادۍ په لار کی توئی شوی دی، دهمغو معیوبینو احسان دی چی دخپل بدن غړی یی دهیواد ازادی په لار کی له لاسه ورکړی دهغو زوی مړو پلرونو ،میندو او هغو کونډو او یتمیانو احسان دی چی خپل دزړه قطری اودسر سیوری یی دهیواد دازادۍ په لار کی له لاسه ورکړی دی باید لږ تر لږه، دهغوی ارمانونه هیر نکړای شی اوهغوی ته په هیواد کی ترهر چا دمخه دسر لوړی اوپتمن ژوند امکانات برابر کړای شی.

نامه اعتراضیه فدراسیون سازمانهای ...

وامکان برگرداندن پناهجویان موجود است، بوجود می آورد.
از آنجاییکه ایجاد امنیت واقعی در افغانستان هنوز هم درحد یک آرزو باقی مانده است وبرگرداندن پناهند گان به افغانستان غیر مسوولانه میباشد، فدراسیون انجمن های پناهندگان افغان دراروپا نامه سر گشاده هذا را به جناب شما، پارلمان اداره اروپا وذول عضو این اتحادیه ارسال داشته است.

آقای محترم Lubbers رئیس کمیشنری عالی ملل متحد برای پناهند گان بنابه تماس های که FAROE قبلاً باشما داشته است، یقینا بخاطر دارید که FAROE تشکل ایست که در آن ۵۳ سازمان اجتماعی وکلتوری افغانهای مقیم اروپا گردهم آمده و مشترکاً از منافع جمعی پناهند گان افغان دراروپا دفاع نموده، سهمگیری افغانها درزندگی اجتماعی اروپا را تسهیل وبه جوانان درحفظ هویت کلتوری شان کمک میکند. بتاسی از هدف اساسی خویش یعنی دفاع از حقوق جمعی مهاجرین افغان، هیات اجرائیه FAROE تحولات درساحه قوانین وپا لیسی پناهند گی کشور های میزبان را بدقت مطالعه نموده وعملکرد UNHCR دررابطه با این تحولات را بصورت جدی تعقیب میکند.

بعدازسقوط حکومت استبدادی طالبان درافغانستان وایجاد اداره موقت بکمک موسسه ملل متحد درافغانستان، اوضاع سیاسی درافغانستان درجهت مثبت تحول نموده است.

موافقتنامه بن وپروگرام صلح موسسه ملل متحد درخطوط کلی خویش مثبت تلقی میگردد.

پناهند گان افغان درسراسر جهان اکنون به‌بهبود اوضاع درکشور شان امیدوار شده اند و آرزو دارند روزی شرایط امنیتی درکشور تاحدی بهبود یابد که یک پنا هجوی افغان درخارج از کشور بدون اینکه زندگی ویا آزادی اش مورد تهدید قرار گیرد به کشور خود برگردد. واما دروضع حاضر افغانستان به یک جزیره ای شباهت دارد که در پایتخت آن صرفاً ازطرف روز امنیت وجود دارد ودرسایر نقاط آن بی امنیتی، دهشت، قتل، تصفیه حساب های سیاسی، قومی ونژادی بیداد میکند. جنگسالاران که جز پول وقدرت ایده ال دیگری ندارند برای رسیدن به اهداف خویش از انواع مختلف اسلحه خفیفه وثقیله که دراختیار دارند استفاده میکنند. اردوی ملی مسلکی وجود ندارد ملیشه یی که ولو ظاهراً لباس عسکری ویا پولیس امنیتی دربرداشته باشد درحقیقت کرکتر وتربیت شان همان روش ملیشه می باشد و میکوشد به منافع قوماندان وجنگ سالار مربوطه خویش وفادار باقی بماند. یگانه راه علاج برای بحران امنیتی که اکنون درافغانستان وجود دارد، عبارت ازخلع سلاح عام وتام همه افرادمسلح همزمان باتشکیل اردوی ملی است، شرط شمول دراردو باید داشتن تعلیمات مسلکی کافی درامور نظامی باشد افرادیکه دراردو شامل میشوند باید متهم به ارتکاب جرایم جنگی نباشند واز علایق سیاسی خویش رسماً فاصله بگیرند. اردو وپولیس باید جز منافع ملت، مصالح وطن وتحقق دموکراسی سیاسی درجامعه هدف دیگری را تعقیب نکند.

قراریکه شما اطلاع دارید تا اکنون ازخلع سلاح عمومی خبری نیست. کوشش های جاری برای تشکیل اردوی ملی یادرنطفه باقی مانده و یابه تقسیم پوست های جنرالی میان تنظیمها محدود میباشد جامعه بین المللی توسعه قوای صلح بین المللی به‌سایر نقاط افغانستان را عملاً رد کرده است. جنگسالاران محلی به کمک کشور های مغرض همسایه روز تاروز قوی تر میشوند وبه موازات آن جباریت واستبداد شان شدت می یابد.

آیا مسوولانه است که درچنین وضعی پناهند گان را به افغانستان بفرستید؟ درست است که تا کنون UNHCR باباز گرداندن پناهند گان افغان از پاکستان به افغانستان بگونه اجباری همکاری ننموده. و اما از موسسه ای چون UNHCR انتظار برده میشود که اولا وضع امنیتی دریک کشور را دقیقا مطالعه نموده و در صورتیکه شرایط امنیتی مساعد نباشد به دولت میزبان توضیح بدهد که نظر به خرابی وضع امنیتی فراهم ساختن تسهیلات برای باز گشت پناهجویان غیر مسوولانه میباشد. نمیدانیم مؤسسه UNHCR به اساس کدام بررسی عینی وضع امنیتی در افغانستان به احداث هفت مرکز بزرگ توزیع مواد امدادی برای عودت کنند گان افغان در پاکستان پرداخته است. گزارشات رسیده به FAROE حاکی از آنست که هریک ازین مراکز ظرفیت یومیه توزیع مواد امدادی به پنجهزار عودت کننده را دارد. ظرفیت مجموعی این مراکز به ۳۵۰۰۰ نفر روزانه می رسد آیا ضرورت عینی برای همچو عملیات وسیع وعمومی دروضع فعلی وجود دارد؟ از نظر ما انسانی تر خواهد بود اگر UNHCR قسمتی از منابع پولی راکه برای احداث این مراکز به کار میبرد، صرف احداث مرکز مؤقتی صحی و تهیه آب آشامیدنی صحی، البسه وغیره برای پناهند گان کمپ جلوزی درپاکستان نمایند.

امیدواریم UNHCR برعلاوه ای درنظر داشت ملاحظات سیاسی کشور های میزبان به مصلحت پناهجویان نیز عطف توجه نموده و با تعیین کمیته ای برای بررسی وضع امنیتی درافغانستان اولاً تصویر روشنی ازچگونگی اوضاع بدست آورده وبرطبق آن پا لیسی خویش رانسبت به پنا هند گان افغان عیار سازد.

محترما! تحولات شش ماه اخیر درافغانستان نزد عده ای از دول اروپایی به مفهوم تغییر شرایط امنیتی تعبیر گردیده واحزاب راست وراست افراطی درین کشور ها ازضرورت بازگشت اجباری آنعده از پناهجویان افغان که تا اکنون اجازه نامه ای اقامت دایمی ندارند، صحبت میکنند. گرچه تا اکنون هیچ دولت اروپا یی دست به اقدامات عملی درین زمینه نزده است ولی از طریق مطبوعات وکمپاین های انتخاباتی تمایلات ضد پناهجویان افغان مطرح میگردد.

هر گاه این نظریات درآینده نزدیک تبارز عملی پیدا کند، تراژیدی بزرگ انسانی را بدنبال خواهد داشت. خواهش ما از جناب شما کمیشنری عالی ملل متحد وهمه سازمان های مدافع حقوق بشر اینست که به تکیه بربی امنیتی موجود درافغانستان غرض جلوگیری ازین تراژیدی همه امکانات دست داشته تان را بکار ببرید. باید قبل ازاینکه حکومات پلان های مشخص برای باز گرداندن پناهند گان ساخته وپارلمان ها در عالم بی خبری از وضع واقعی افغانستان این پلان ها را تصویب کنند، دست بکار شویم، تا اکنون که برای جلوگیری از فاجعه ناوقت نشده است.

هیأت اجرائیه فدراسیون سازمانهای پناهند گان افغان دراروپا FAROE

غل‌مه نیسه چی غل به تا ونیسی؛

فروغگر

روسان له افغانانو نه جنگی غرامات غواړی!!!

دروسانو دتیری په‌نتیجه کی چی زموږ پرگران هیوادیی ترسره کړ، تقریباً زموږ ټول هیواد وران شو؛ زموږ کورونه، کروندی، علمی تاسیسات، متفکر مغزونه، علمی شخصیتونه، طبیعی، باستانی آثار له‌یوی مخی تباه اوبرباد شول، پردی ورانیو اوتباهیو باندی په خپله روسی جنرالانو پریږ، پریږ کتابونه لیکلی د ملگرو ملتوسازمان د ۱۳۵ هیوادونو رسمی پریکړی او نړیوالی وثیقی محفوظی کړی دی چی دروسانو دوحشت، بربریت، لوټ اوتالان په‌باب پاس شوی، امضا شوی اونړیوالو ته رسول شوی دی، په‌دی کی زیات برهان اودلیل ته‌ضرورت نشته چی روسانو له موږ نه هر څه واخیستل او تردی دمه لازموږ له وژلو، ربړولو او ځورولو لاس نه‌اخلی.

له‌بله پلوه زموږ دمؤمن ملت دپاڅون اوپه نره دمقابلی اومقاومت په نتیجه کی - چی کله‌روسی کمونستی خونړی ۷۰ کلن بلاک رنگ شو پنځلسو هیوادونو دروسی له‌ظالمانه، جابرانه او وحشیانه واکمنی نه دآزادی اعلان وکړ دادی اوس دروسانو د ۷۰ کلن ظلم اووحشت نتایج ددوی پر مخکی دی، دخپلو عامه خلکو لپاره ډوډی نه‌لری، دمامورینو لپاره معاش اودخپل مات گوډ اقتصادی اوتجارت لپاره بازار، نو اوس بله لارورته نه ده پاتی، راشه که تودیږی ترشعار لاندی چی ورځه اوس خو په افغانستان کی:

* نوی سوله‌ساتی ځواک پوځونه شته.
* نوی سیاسی بدلون دپلی کیدو په حال کی دی.
* مشران ټول حضورلری.
* دیو پراویزی سیاسی پروسی له‌لاری دافغان زعامت مشکل په حل کیدو دی.
* دروسانو پراندهغو چی له‌دوی سره په نره ډغری وهلی داسی ځپل شوی دی چی نور دمقاومت شیمه ورسره نشته.

راځه نو همدغه دی واردی، مخکی له‌دی چی دافغانستان قانونی حکومت دپوتین له غوږو نو ونیسی اوبین المللی محکمی ته یی راکاږی او زموږ د دوه ملیونو شهیدانودوینو پور تری واخلی ده خپل غږوکړ چی افغانستان یی لس ملیارده ډالرپوروړی دی!!!

موږ خپل چارواکو ته وایو چی له همدغه طلایی فرصت نه استفاده وکړی، دملگرو ملتونمایندگان هم شته، سوله ساتی پوځ هم دافغانستان ټول مخور په کابل کی راټول شوی هم‌دی اونړیوالو سیاسی ناظرانو ټولو افغانستان ترخپل دقیق فوکس لاندی نیولی دی، روسان داسی انگیری چی ورځه خپل سیاسی‌اقتصادی اونظامی حریف یی چی له‌حضوره یی خوب پری حرام شوی، په همدغو اوتویوتو ودارکړه... خو نه‌داسی نه‌ده افغانان سره راټول شوی دی اودخپل زعامت مسئلی له حلولو وروسته، سوله ساتی ځواک اودروسانو حریفان به ټول زموږ هیواد پریږدی اوهلته به‌یو متفق علیه قانونی نظام منځ ته راځی.. ددغه اوسنی فرصت نه په‌استفادی سره دروسانو جنایتکاران له ستونی را ونیسو اودخپلو ټولو ورانیو غرامات تری واخلو... واقعاً دچا مغزپری نه خلاصیږی چی په‌دی وخت کی دافغانستان له خلکو نه دلسو ملیاردو ډالرو غوښتنو دروسانو پر هغه جنون تحمیل کړو چی افغانستان یی دتل لپاره له لاسه‌ورکړی اویا پرهغه زیر کتیبا چی زموږ دزعامت دټاکلو جاری پروسه سبوتاژ کوی.

او یاهم په هغه ډاډگیرنه چی دملگرو ملتو نماینده گان دروسی گوډاگیانو لستونه جوړ کړی اوډلی ډلی یی دافغانستان دبیاودانولو لپاره په نوی تشکیلاتو کی ځای پرځای کوی؟!!

که هرڅه‌وی، که خدای مکړه اوسنی وضعه هم پاتی نشی...

که خدای مکړه دنظام په نامه هر څه له افغانستان نه تس ونس شی...

که خدای مکړه افغان قوم‌بالکل یواځی هم شی...

افغانان هماغه افغانان دی او تاسی هماغه روسان چی په نړی کی نور درته دمطرح کیدلو ځای‌نه‌دی پاتی دومره‌به مو نور هم وزغلوو چی داځل داروپا یی هیوادونو په کوم هیواد کی ورک شی او تاریخ موله‌زمانی نه‌هیر شی.... موږ که‌ستړی یو دخپلو ورونو له جنگ نه ستړی یو، بهرنیو تاړاکگرو ته مو اوس هم‌هلو کی خاربښت کوی!!!

پخوانی پا چا تجربه کار...

مونږ محصول اخلو هغه د ډالرو دی په‌دی نامونږه هره ورځ دډالرو تبادله په افغانیو کوو اودډالرو چی څو مره نرخ وی بیا مونږ هماغه اندازه افغانی تری‌محصول اخلو.

س- ستاسی ورځنی محصول به څو مره وی؟

زمونږ محصول هره ورځ یو ډول نه‌وی کله چی مالونه ډیروی محصول زیات وی اوکله چی مالونه لږ وی نو محصول لږوی خو په اټکلی ډول سره هره ورځ زمونږ ددوارو یعنی دتورخم اوجلال اباد دگمرکونو محصول تقریباً ۵۰۰ مېلیونه افغانی کیږی.

پوښتنه: تراوسه پوری داویلی شی چی څومره افغانی مو تحویل کړیدی؟

ع- موږ له هرلس لس ورځی وروسته تحویلی لرو په‌هر ولسو لسو ورځو کی مونږه یو نیم میلیارد افغانی مستوفیت ته تحویلوو داچی زمونږ تحویلی لس ورځو کی وی نو ماته دامعلومات نشته چی مونږه په‌عمومی ډول سره به څومره افغانی تحویل کړی وی.

بله پوښتنه ورځخه داسی وشوه دغه دمحصول پیسی موچاته تحویل کړیدی؟

ددی پوښتنی په ځواب کی ئی داسی وویل:

مونږه دلته دښهری ځانگی په نوم یو بانک دننه په‌گمرک کی لرو چی هغه دسندونو د مخی خپله تحویلی کوی اوافغانی په‌هماغه بانک کی تحویلیږی او وروستی پوښتنه ورځخه داسی وشوه چی ستاسی نظر دپخوانی پا چا په‌باب څنگه دی؟

نوداسی ئی وویل: تقریباً ۲۳ کلونه کیږی چی افغانان زوریدلی دی پخوانی پاچا لا پریږده هرڅوک چی وی اوپه‌هغه باندی صلحه قایمیږی اوصلحه پری راځی نو څما نظر پردی پخوانی پا چالا پریږده چی هغه دځان سره صلحه راولی او په هغه باندی صلحه راځی نو دهغه په‌باب چی نظر نیک وی ځکه هغه ددغه رنزیدلی او بیچاره ملت دپاره بو څه دځان سره چی هغه‌صلحه او ارامی د ځان سره راوستی شی نو یوازی زه نه‌بلکی د ټولوافغانانو دپاره دمنلو وړ دی ځکه چی هغه‌یو تجربه کار او مشر شخصیت دی او د هغه د نقش قدم ځخه باید گټه واخستل شی او هغه کولی شی چی د یو مشر په‌صفت باید هغه خلک تسلیم کاندی او دغه زوریدلی ملت د تورو کندو ځخه را وباسی.

مشکل دموکراسی درافغانستان

کوه بابا - لندن

پیش ازینکه درباره مشکل دموکراسی درافغانستان سخنهایی به میان آید، به منظور حفظ ارتباط ومفهوم شدن بهتر موضوع، لازم می افتد که سخنهای کوتاهی درمورد، دموکراسی مطرح گردد.

صرف نظر از معنای لغوی معمول دموکراسی که همانا حکومت مردم ازطرف مردم بالای مردم است؛ دموکراسی یک نظام بسیار پیچیده سیاسی، اجتماعی است. نظام دموکراسی محصول تجارب تاریخی بشریت است. بشریت ازابتدای خلقت خویش به منظور نظم عادلانه جامعه بشری نظامهای گوناگون را مطرح وتجربه نموده است که از میان این همه تجارب یگانه نظامی که توانسته است قابلیت حیاتی پیدا نماید، همانانظام ویا سیستم دموکراسی است.

چرا این نظام توانسته است قابلیت حیاتی پیدا نماید؟

به خاطریکه این نظام ازنگاه ماهیت خویش انتقاد پذیر واصلاح طلب بوده ومطابق طبیعت انسان عیار ساخته شده است. درین نظام اصل آزادی فردی رعایت گردیده وخواسته های طبیعی انسان تضمین قانونی یافته است. انسان طبیعتاً زندگی راحت وبهتر میخواهد؛ برای تأمین این منظور می خواهد مالکیت داشته باشد، تحصیل کند، درکارهای گوناگون تجارتی، تولیدی وخدماتی آزادانه تشبث نماید. ثروت بیندوزد، سفر نماید، آزادی اندیشه وبیان داشته باشد، وهر فکر سیاسی واجتماعی راکه بخواهد انتخاب نماید، با هرکسی که خواسته باشد ازدواج کند. خلاصه که دریک نظام دموکراسی تمامی حقوق یک انسان که دراعلامیه جهانی حقوق بشر مسجل شده است، قانوناً تضمین گردیده، هیچ مقام حاکمیت دولتی وهیچ کس حق ندارد که این حقوق را از کسی سلب ویا آن را پایمال نماید. اصل آزادی فردی اساس جامعه دموکراتیک است، اینکه یک انسان چی می خورد، چی می آشامد، چگونه لباس می پوشد، به کدام آیین ومذهب است، به کدام اندیشه سیاسی وفرهنگی است، عضو کدام حزب سیاسی ویا سازمان اجتماعی است، اینکه عبادت می کند یابدعت وغیره مسایلی که به انتخاب شخص تعلق دارد، فقط مربوط به خود اوست. دریک جامعهٔ که نظام دموکراسی حاکم است، تنها چیزی که قانوناً مجاز نیست به کار برد تشدد، وزور وتجاوز فزیکی است. هر انسان می تواند به صورت مسالمت آمیز وصلح آمیز بدون هیچگونه سانسور وممانعت، به صورت شفاهی وکتبی نظریات واندیشه های سیاسی، اجتماعی، دینی، مذهبی، فرهنگی وغیره خود رابه اشکال گوناگون درجامعه تبلیغ نماید وطرفدارانی پیدا کند. به عبارت دیگر دریک نظام دموکراسی برای هر فرد این حق داده شده است که دهنش باز باشد ودستش بسته.

یکی از اصول نظام دموکراسی پلورالیسم وسکولاریسم است، (جدایی دین ازسیاست وتنوع افکار واندیشه ها وکثرت گرایی.) البته اصل هایی که دریک نظام دموکراسی قانونی شده است، نتیجه تجارب تاریخی بشریت به خاطر سلامت جامعه است. درنظام دموکراسی سیاست رسمی ازایدیالوژی جداگردیده ودر چنگال یک ایدیالوژی مشخص اسیر نیست ودرجامعه زمینه برای تبارز وتبلیغ هر گونه ایدیالوژی مساعد شده است. معتقدان هر ایدیالوژی به شرطی می توانند ایدیالوژی خود را تبلیغ وترویج نموده وبرای خود طرفدارانی بیابند که زور وتشدد به کار نبرند. آنچه دریک نظام دموکراسی قانوناً جرم است، به کارگیری خشونت، تشدد وزورمیباشد.

در نظام دموکراسی سه اصل عمده برمبنای اصل آزادی فردی، حیات ملی یک جامعه را تنظیم می نماید:

اصل سیاسی:

ازنگاه سیاسی تمامی اداره های قدرت دولتی از کوچکترین تابزرگترین وازپایان تابالا انتخابی اند. انتخاب برمبنای اصل نفوس، مستقیم وسری می باشد. هرکسی که به سن قانونی رسیده باشد، می تواند انتخاب نماید وانتخاب شود. هر مقام انتخابی دربرابر انتخاب کنند گان، جامعه ومقامات بالایی جواب ده می باشد بعداز دوره های معینه که درقانون قید شده است، انتخابات دوباره صورت می گیرد. کمتر چهره های مهم وسرشناس دیده شده که بیش از یک بار درمقامات عالی برگزیده شده باشند. انتخابات به طور عمده درجود احزاب سیاسی وبارقابت درمیان احزاب صورت می گیرد. دریک جامعه دموکراتیک نقش احزاب بازنده، گاهی نسبت به حزب یااحزاب برنده برای جامعه مفید تر می باشد، زیرا حزب یا احزاب مخالف به دقت ناظر اعمال حزب یا احزاب سراقتدار بوده، وقتا فوقتا به طور متداوم وسستماتیک ومستند نواقص، کمبودیها وسوء استفاده ها از قدرت را، ازطریق تریبون پارلمان، مطبوعات وسایر وسایل دموکراتیک، افشا وبرملا نموده وحزب سراقتدار را ناگزیر می سازد که دراجرای اعمالش وکارهای مفید برای جامعه با احتیاط ودقیق باشد.

برعلاوه حق اعتراض مردم توسط اعتصابات، مظاهرات واجتماعات مسالمت آمیز، قانوناً تضمین شده است؛ طبقات کارگر، دهقان وسایر اقشار زحمت کش ومؤلد بااستفاده ازین حق قانونی، فشارهای نیرومندی رابه منظوراحقاق خواسته ها وحقوق خویش تاسرحد پیروزی وگرفتن امتیازات، می توانند برطبقات استثمار گرو هیأت حاکمه وارد نمایند.

ازجانب دیگر مطبوعات آزاد که رکن چارم نظام دموکراسی به حساب می آید درافشای نواقص واصلاح نواقص وسؤاستفاده ها ورهنمایی جامعه، نقش سازنده، ثمر بخش وحیاتی دارد.

در نظام دموکراسی ازنگاه سیاسی تفکیک قوای ثلاثه به وجود آمده وهر یک به جایگاه شایسته اش جابجا شده است. به مانند قوه تقنینیه(پارلمان) قوه اجرایه(حکومت) وقوه قضاییه(محاکم) وهمان رکن چارم که مطبوعات آزاد می باشد. همهٔ اینها با ملحقات پیچیده وگوناگون شان نظام دموکراسی را می سازند. این نظام درکشور های پیشرفته که دارای پیشینه طولانی میباشد، اکنون به یک سیستم شکست ناپذیر واتوماتیک مبدل شده است، احزاب وسازمانهای سیاسی، اجتماعی وفرهنگی فقط درداخل سیستم نقش خوب یابد خویش را انجام می دهند ولی هر گزنمی توانند درتخریب ونابودی نظام نقشی راانجام دهند، به خصوص که دین وقوای نظامی ازسیاست جدابوده واین هردو مؤسسه مهم اجتماعی آگاهانه وشعوری مدافع نظام دموکراسی می باشند ونظام دموکراسی را برای حیات صلح آمیز جامعه ومنافع ملی کشور، پاکیزه گی دین، انکشاف وترقی حیات معنوی جامعه سود مند وضروری می دانند وبرای حفظ، انکشاف، تکامل واصلاح نظام ورفع وپدیده های تخریبی صادقانه وآگاهانه کوشا می باشند.

چیز مهم دیگری که قابل تذکر است، این است که در جوامع پیشرفته که دارای نظام دیرینه دموکراسی می باشند واتباع کشور همه از سواد بالا برخوردار هستند، همیشه رأی شان را آگاهانه به صندوق ها می ریزند. به طور مثال به خاطریکه یک حزب سیاسی به دکتاتور مبدل نشود وازقدرت سؤ استفاده نکند، برای چند دوره طولانی برای آن رأی نمی دهند ویا احزابی که ازاصول دموکراسی عدول نمایند ودرجهت اصلاحات، ترقی ورعایت حقوق بشر ومنافع ملی شان حرکت نکند، آن را ازرأی خود محروم ساخته باردیگر به قدرت نمیرسانند ویا از قدرت ساقط می سازدند.

اصل اقتصادی:

اصل اقتصادی دریک نظام دموکراسی، برمبنای مالکیت آزاد، رقابت آزاد وبازار آزاد استوار است. تجربه تاریخی بشریت نشان داده وثابت نموده است که این آزادیها باعث کیفیت عالی تولید، فراوانی تولید وبارآوری سرمایه شده است. دریک نظام دموکراسی برای هیچ کسی درایجاد، کار وکسب وتجارت وثروت پیدا کردن ودارای مالکیت شدن مانعی وجود ندارد، نه تنها مانعی وجود ندارد، بلکه دربعضی ساحه ها کمکها وسبسا یدیها نیز صورت می گیرد. ولی مهم ترین چیزی که پایه حیاتی یک نظام دموکراسی را تشکیل می دهد، همانا مسئله تکسیشن(مالیه) است دریک نظام دموکراسی دربرابر خدماتی که به اشکال گوناگون درجامعه صورت می گیرد، بایدهمه کس تکس (مالیه) بدهد.

موضوع تکس که بنیاد نظام دموکراسی را می سازد، یک موضوع بسیار بسیار مهم وپیچیده است. درجوامعیکه دارای نظام دموکراسی هستند، تمامی بحرانها، پیشرفت وعدالت اجتماعی مربوط به سیستم تکس است. درین سیستم بسیار مغلق وپیچیده ودشوار، هزاران کار شناس ومحاسب متخصص وکارآگاه مصروف خدمت می باشند. اینکه ازکدام طبقه وقشر چی مقدار تکس گرفته شود وازکدام طبقه وقشر تکس گرفته نشود؛ یک کار بسیار مغلق ودشوار مالی واقتصادی است. زیرا اشتباه، بی احتیاطی وبی عدالتی، باعث سقوط بعضی خدمات ویا باعث کسر عواید بودجه دولتی ویا بسته شدن بعضی فعالیتهای تولیدی وتجارتی وایجاد بی مورد انفلاسیون می گردد. درنتیجه جامعه دچار بحران گردیده وخطر بی نظمیها درجامعه به وجود می آید. می توان گفت که فعالیت سالم همه بخشهای نظام دموکراسی مربوط به سستم سالم وعادلانه تکسیشن است، دریک نظام دموکراسی کارمهم واساسی حکومتها همین است که از که تکس بگیرند وبه که بدهند ومبنای عدالت اجتماعی هم همین است. یعنی کار عمده حکومتها تنظیم متوازن عواید ومصارف بودجه دولتی وجمع آوری تکس است.

اصل فرهنگی:

اصل فرهنگی دریک نظام دموکراسی عمده تاً برمبنای آزادیهای مدنی فرد استوار است.

فرد درگزینش نوع زندگی کردن کاملاً تاسرحدی آزاد است که آزادی دیگران را اخلال وسلب نکند. هیچ کس حق ندارد به زند گی شخصی کس مداخله نموده وآزادی شخصی اورا محدود سازد ویا درباره زند گی وخصوصیات شخصی کس پرس وپال وجستجو نماید، به همین جهت است که مصؤنیت پست، تیلفون ومنزل قانوناً تضمین شده است. بر مبنای همین آزادیهای فرهنگ ومدنی است که مکتبهای گوناگون ادبی وهنری به وجود آمده وبا آفرینیش آثار بکرادبی وهنری فرهنگی جهانی بشری راغنابخشیده شده است. هیچ مرجعی درجامعه وجود ندارد که آثار ادبی وهنری را سانسور نموده ومانع چاپ ونشرآن شود. تنها یگانه سانسور چی بیرحم که وجود دارد، همانا بازار است. گاهی چنین شده است که آفرینند گان آثار ادبی وهنری را عدم فروش آثار ونداشتن بازار به خاک سیاه نشانیده است ولی گاهی به ثروتهای بسیار کلان وشهرت جهانی رسانیده است. البته نقش کمپنیها وتبلیغات رادرجهان سرمایه داری، نباید نادیده گرفت، این کمپنیها وتبلیغات است که از کاه کوه می سازند.

همانطوری که گفته شد، درجوامعیکه نظام دموکراسی حاکم است. آزادیهای مدنی بسی فراخ وگسترده است که همواره آزادی فردی وکرامت انسانی، انسان رعایت گردیده وبه انسان به چشم یک موجود بالغ وعاقل دیده شده، نه به چشم یک گوسفند. باوجود همهٔ این آزادیهای فرهنگی ومدنی، نظام دموکراسی اخلاقیات نیکوی خود را هم دارد ویکی ازین نیکویی ها تبلیغ وسیع وعدم خشونت درجامعه وایجاد روابط دوستانه درمیان انسانها، به خصوص که دینداران ودموکراتها وانجمن های گوناگون اجتماعی درین راستا خدمات فراوان قابل قدری را انجام می دهند، البته نظام دموکراسی به خاطری پا گرفته که دموکراتها درین جهت کار وپیکار طولانی خستگی ناپذیر را انجام داده وانجام می دهند. یکی ازاخلاق نیکوی دموکراتان این است که مخالف خود را تحمل می نمایند وهمان فرموده لسان الغیب را سرمشق خویش قرارداده تد که گفته است:

آسایش دوگیتی تفسیر این دوحرف است

بادوستان مروت بادشمنان مدارا

بدین مبنا تواضع وفروتنی، برخورد نیک واخلاق نیکو ازصفات ممیزه دموکراتان است. چیزی که باید خاطر نشان گردد، این است که بدون عناصر ونیرو های دموکراتیک که واقعاً به اصول دموکراسی معتقد باشند، نمی تواند یک جامعه دموکراتیک به وجود آید. آنچه دریک جامعه دموکراتیک به طور جدی رعایت می گردد، ارزش دادن به وقت وبه نوبت سخن گفتن است، با حوصله سخنهای طرف را شنیدن وحق دادن به مخالف که تابه آخر گپ اش را بگوید برای یک فردی که در یک جامعه دموکراتیک زند گی می نماید، ازین شرم آورتر چیز دیگری نخواهد بود که به کسی بگوید که توحق گپ زدن نداری وحق سخن گفتن واظهار نظر را از کسی سلب نمایند.

بی نیاز از تذکر است که بشریت درراه ایجاد وکامیابی نظام دموکراسی قربانیهای بیشمار وفراوان داده است ودرهیچ کشوری دموکراسی بدون مبارزه پیگیر وخستگی ناپذیر وقربانی های فراوان جانشین استبداد ودکتاتوری نشده است، به خصوص نقش شخصیتها، عناصر، نیروها واحزاب سیاسی دموکرات درین جهت برجسته ودرخشان نقش تاریخ بشریت شده است.

این بودسخنهای کوتاه وفشرده کلی درباره دموکراسی.

اما درباره افغانستان:

بلی افغانستان هم جزٔ جامعه بشری است ونمی تواند به صورت کل از قانونمندی، پیشرفت وتأثیرات جامعه بشری جداباشد، ولی می توان گفت که به مانند یکی از ولسوالیهای دور افتاده جهان است که خصوصیت خاص جغرافیایی، اجتماعی وفرهنگی خود را دارد. این خصوصیت خاص راه رسیدن به نظام دموکراسی رابسی دشوار ساخته وخاصتاً درشرایط فعلی ودراوضاع واحوال کنونی راه ایجاد واعمار نظام دموکراسی بسی دشوار گذار، پر ازخم وپیچ، پر از فراز ونشیب وپر از سنگلاخها به نظر می آید. به خاطریکه این کلی گویی ها را کمی مشخص تر بسازیم ناگزیر کوتاه نگاهی به وضعیت فعلی افغانستان بیندازیم:

ادامه دارد

ارګښتونه: د شعار او حقیقت ترمنځ

لکه دبرابری ومساوات شعارونه په زړونو اوذهنونو خواږه لګی او په ځان پسی یی را کاږی.

خوددغسی ارځښتونو اوشعارونو ترشا کله ناکله دواقعیتونو ځیره بل ډول اوان چی ډیره ویروونکی وی ،او ســـړی پوهیـــږی چی ډیرسپیځلی ارځښتونه او منلی شعارونه هم کله دناوړه غرضونو او لویدلیو هدفونو لپاره کارول کیږی.

دکار ګرویزګر ،زیار ایستونکو ، له سړی څخه دسړی له استثماره خلاصی ټولنی اوداسی نورو تودو شعارونو حشر موږ ټولو پخپلو سترګو ولید چی ناوړه پا بلی یی لاتر اوسه زموږ پر وراندی دی، داسی مو داسلامی نظام، سوچه، مکتبی اوانقلابی اسلامی شعارونه هم په ډیرباور بدرګه اودهغی بیلابیل اړخونه مو وکتل چی د شعار اوعمل ترمنځ لیری اوا وږده واټن کی یی لاتر ننه لالهانده یو.

دغسی دشریعت اواسلامی حدودو چیغی ،شعارونه اودهغو دتطبیق بڼه مو هم ولیده؛ دجمهوریت ،انقلاب اواسلامی جمهوریت مزی موهم وڅکلی.

قانون هم دی ته ورته برخلیک خپلوی ،ډیر غوره اوښه قوانین هم چی پلی نشی نفاذ اورامنځ ته کیدل یی کوم درد نشی دواکولای کله خو همدغه قوانین دولس اوعوامو دپښو زولنی شی ، ځکه خو کـوم هوښیـار ،قـانون دغـنی هغـه جـال ته ورته بللی چی وړوکی حشرات لکه مچ ،میږی راښکیلوی خولوی ژوی یی په ځان پسی کاږی اوتر پښولاندی کوی ئی.

ډیر ځله واکمن اړخونه قانون دخپلی خوښی اواحوالو لپاره توجیه ان چی په ډیره اسانی بدلوی اوپخپله ګټه یی را اړوی، د سوریی دپخوانی ولس مشر حافظ الاسد له مړینی وروسته داساسی قانون دغه ماده ډیر ژر واړول شوه چی دولس مشری لپاره یی د ۳۰ کلنی کرښه ایستلی وه، چی د حافظ الاسد زوی بشارالاسد دولس مشری معیار خپل کړی شی.

داسی ډیری ټاکنی ترسره شوی چی ظاهراً دخلکو دارادی خبره پری ځلیدلی خو په حقیقت کی دچارواکو اوځواکمنو کړیو دخوښی له مخی ترسره شوی او له څرګندو درغلیو سره یی نوم چلیدلی او پر خلکو تپل شوی دی.

ټولپوښتنی هم دی ته ورته بڼه خپله کړی که زموږ په هیواد کی یی ماضی نشو په ګوتو کولای ، ګاونډی پاکستان کی تردغه نامه لاندی هغه څه ترسره شوی چی چارواکو او ځواکمنو کړیو غوښتی دی.

دهندوستان دویش پرمهال چی دشمال مغربی صوبی په اړه کوم ریفرنډم ترسره شو، ظاهراً دپښتنو ارادی درناوی وګڼل شو خو په حقیقت کی یوه حربه اوسیاسی لوبه وه چی دټولپوښتنی (=ریفرنډم) کالی یاجامی ورواغوښتل شول چی له و رایه یی دیوی ډرامی صحنه ګڼلای شوه.

په هغه ریفرنډم کی دوه ټکی یادوه صندوقه ایښودل شوی وو چی پښتانه له هندوستان سره یو ځای کیدل غواړی که له پاکستان سره؟ ددی معنا داوه چی له دی پرته پښتانه دخپلی ارادی دڅرګند تیاچانس اووخت نلری، طبیعی خبره ده چی په دغسی ویش کی پښتنو له ډیرو اړخونو نشو کولای پرهند وستان ګوته کیږدی.

که په ریښتیا دپښتنو دازادی درناوی په پام کی وای په ټولپوښتنه کی ښا یی داحق هم ورکړی شوی وای چی پښتانه له هند - پاکستان سره یو ځای کیږی که له افغانستان سره یا دځانګړی هیواد په توګه.

سره له دی چی دپښتنو مشرانو دغه ریفرنډم تحریم کړ خو لکه چی ګورو پر پښتنو وتپل شو چی ناوړه اغیزی اوستونزی یی تراوسه دیوی ناکراری په توګه پاتی دی.

داسی دفیلډمارشال ایوب خان دبنیادی جمهوریت په نوم ریفرنډم که څه هم ظاهراً دهغه اهداف یی پلی کړل خو ستونزی اوربړی یی بیخپوره اواری نشوی کړای په ۱۹۸٤ کال دجنرال محمد ضیا الحق له خوا اعـلان شوی ټولپـوښتنی (ریفرنډم) دیوی بلی ټوکی په بڼه رامنځ ته کړ.

د ده پوښتنه داوه چی ولس په پاکستان کی داسلامی نظام ټینګښت غواړی که نه ؟دغسی پوښتنی ته دمنفی ځواب تصور هم ناشونی و او پایله یی دمخه سل په سلو کی « هو » اومثبت وه- دهو مطلب اومعنا دا اعلان شوه چی ولس دجنرال محمد ضیا الحق دولس مشری دوام غواړی.

اوس دی ته ورته ټولپوښتنه ښاغلی مشرف راپورته کړی چی خپله ولس مشری تر پنځو کلونو وغځوی، څرګنده ده چی دښا غلی مشرف پوښتنه به دترهګری اوبنسټپالی پرضد مبارزه دخوشاله پاکستان په لوردګرندیو ګامونو اودمنځلاری اسلامی پر مختللی هیواد په توګه د پاکستان ځلیدل وی چی ځواب یی ښا هم منفی نشی کیدای. ځکه خودښاغلی مشرف ولس مشری همدا اوس دپنځو کلونو لپاره پخه شوی ده.

په دی اړه جنرال مشرف دپاکستان مخورو ژورنالستانو ته یوه په زړه پوری خبره کړی: څرنګه چی امریکی مورد ترهګری پرضد مبارزه کی د« هواونه » په دوو ټکو کی پوښتلی وو ،داسی زه هم ولس په دوو ټکو کی دحقیقی جمهوریت او خوشاله پاکستان په لور دخپل سفر په اړه پوښتم.

دامریکی د دوو ټکو دپوښتنی انجام ټولو ته څرګند دی، چی که چاهم د« نه » ګستاخی کړی وای هغه د ښمن اوددښمن برخلیک څرګند و یوه کالم لیکونکی په دی اړه کښلی چی په ټولپوښتنه کی لوړټکی ښا یی په داسی بڼه ځای شوی وای چی که ولس دښاغلی مشرف دسمونو او حقیقی جمهوریت ملاتړ کوی معنایی داده چی جنرال صاحب دپنځو کلونو لپاره ولس مشردی اوکه نه دلسو کلونو لپاره...

په ۱۳۵۵ لمریز کال کی دخدای ښبلی محمد داود خان د لویی جرګی دولس مشری دټاکنی غونډه دی ته ورته یوه هڅه وه- پردغه ورځ محمد داود خان ځان نه وکاندید کړی، خو نورو ته هم داموقع نه وه ورکړ شوی چی په دی اړه فکر وکړی اوکاندیدوراندی شی؛ تردی چی چا ددی تصور هم نه شو کولای چی څوک دی ددی جرأت و فرصت اووخت ولرلی شی.

دوکیلانو له لنډ ټینګار سره چی اتکل یی دمخه باوری ګڼل کیده خدای ښبلی « په یوه شرط » ولس مشری ته غاړه کیښوده اوپه څو ساعتونو کی دبی کاندیده جمهوری ریاست ټاکنیز ی ته ورسیدی، که څه هم یوه استازی وویل: که محمد داودخان نه وی جنرال غلام حیدر رسولی زموږ جمهور رئیس دی خو ښا غلی واصفی یی خبره په خوله کی وچه کړه... دغه یوه ټکی بیا وروسته ځینی پوښتنی راپورته او دړژیم دننه کړیو دپټو اهدافو اوهڅو شتون وګڼل شو.

دړژیمونو اونظامونو خبره هم دی ته ورته ده- زموږ خلکو په تیره روښفکرو دهیواد د پرمختګ په لارکی سترخنډ یا چاهی رژیم ګاڼه - له همدی ځایه وه چی په بیلابیلو پړاوو نو کی د جمهوریت هوس او تلوسه په زړونو اوذهنونو کی غوړیده اوداسی ګڼل کیده چی د جمهوریت په یوه اعلان به هرڅه ګل وګلزار شی.

خو موږ ګورو چی دهیوادونو پرمختګ ،سوکالی اوبسیاینه دړژیمونو اوفرمانونو له بدلون اوصادرولو سره دومره نه ده تړلی ، همدا اوس په اروپا کی له کلونو او پیړیو څخه له لسوزیات داسی هیوادونه شته چی سلطنتی رژیمونه لری خو دپرمختګ لوړو پوړیو ته ختلی دی.

موږ ولیدل چی دچنګاښ د۲٦ جمهوریت په بنیادی توګه داسی بدلون رامنځ ته نشوای کړای چی خلکو دکړاوونو په له منځه وړلو اودهیواد په پرمختګ کی له هغو پا چا هی زیات اغیزمن ګامونه پورته کړی شی.

دشاهی اوجمهوریت رژیمو نو په قوانینو کی دخلکو دارادی درناوی او دهیواد دپرمختګ اوبسیاینی په اړه چی څومره فکر کیدای شو غوره لاری او مقررات ځای شوی خو دملی اوپلی کیدو له اړخه ددغو قوانینو ځینی داسی برخی او دپلی کیدو په اړه اهمال په یو ډول نه یو ډول دوروستیو تاوجنو پیښو سره تړلی ښکاری.

همدا زموږ ابدیال جمهوریت وچی کاواکه او نا انډوله ترکیب او بهیر یی داسی لوری خپل کړی چی په ډیره اسانی پکی دغوبی کودتا بری ته ورسیده.

لویه جرګه زموږ له هغو لرغونو اوملی ارځښتونو څخه ده چی دتاریخ په بهیـر کی یی زموږ ډیری ستـونزی اواری کـړی په تیره دزعامتونو اوملی مسایلو په اړه یی مثبت رول له هرڅه زیات څرګند دی.

دتاریخ په اوږدو کی لویی جـرګی زمـوږ دربړو اومـسـایلو په پریکون کی دروند ،غوڅ اومثبت رول لرلی ځکه خوبی غوره نوم اولوړ حیثیت خپل کړی دی، دهمدغه کارنده نقش له مخی یی له ولس اوخلکو لیری اوپه پردیو پوری تړلی واکمنی کړی هم دی ته اړ شوی چی دلویی جرګی په لمن منګولی ولګوی او دخپل رټلی سیاست دمشروعیت لپا ره یی وکاروی چی دثور له کودتا وروسته رژیمونو څو ځله هغی ته لاس غځولی دی.

دمقاومت په وختونو کی د ځانګړو تنظیمونو له خوا له لویی جرګی سره دومره حساسیت غوروول شوی و چی ددعوت وجهاد په پوهنتون کی یی دیوه استاد ټاکنه ځکه رد کړه چی د عقایدو دتفتیش په از موینه کی یی دلویی جرګی پر کارنده نقش سترګی نه وی پټی کړی له همدی ځایه وه چی دلویی جرګی په ځای یی دحل وعقد شورا وراندی کړه، زموږ ملګری چی دلویی جرګی په مبارزه بوخت وو په دی اړه دملی ،حقوقی، مدنی او کلتوری ملاتړ اوسوابقو ځیړنه کوله- دغسی یوه ملګری ته په ټوکه وویل: شکر کاږی چی دلویی جرګی نوم یی نه دی پری ټاپه کړی، په دغسی لوبو اوډرامو کی دلویی جـرګی له بدنامی اوسپکاوی پرته بل څه نه رامنځ ته کیدل، همدغه دحل وعقد شورا چی له دین اوشریعت سره دتړاو له امله یی ډلو د غوراوی اوربړود اواری بادوی په وینا اسلامی صبغی کانی سینی ته نیولی وو ،له یوی ډرامی پرته بل څه ونه ګڼل شوه چی ترهرچا دمخه یی غوښتونکو اوپلویانو پرستونی چاړه کیښوده.

اوس چی دملت دبرخلیک په اړه دلویی جرګی دجوړیدا چاری دبشپړیدو په حال کی دی هغه اندیښنی پخپل ځای دی چی د دغسی ارځښتونو په اړه یی د مخه یادونه وشوه.

دغسی بی پروائیو زموږ ملی اودینی منلی ارځښتونه او تاوده شعارونه دومره مسخره کړی چی دنهیلی د تیارو څادر یی ترلیری ،لیری غوړولی دی ځکه خوښا یی دا اندیښنه په پام کی ولرو چی که خدای مکړه دلویی جرګی په اړه هم دناسموګامونو، پروجنیو اوبی پروائیو مخه ونیول شی اودپوځی سیاسی سیالانو دوزلویی دګر وګرځی طبیعی ده چی زموږ دغه ملی اومنلی دود او ارځښت به هم نوم بدی اوداسی وځپل شی چی بیا به دخپلو ربړو دله منځه وړلو لپاره دامید هیڅ مرجع اولوری ونه لرو؛ شونی ده چی ځینی کړی وغواړی له لاسه زموږ پردغه ملی اوتاریخی ارځښت له همدی لاری ګوزار وکړی.

دلویی جرګی دکمیسیون په اړه که له کتنو تیر شو دغړو دمواصفاتو په اړه یی دابهام او ګونګتیا داسی فضا را منځ ته کړی چی ان دکمیسیون غړی هم نشی کولای پر هغو سیخه ګوته کیږدی اولازمه څرګندتیا یی وکړی.

دساری په توګه دلویی جرګی غړی ښا یی دملی اثارو په قاچاق ،غلا اوله منځه وړنی نه وی تورن ، له بشری حقوقو یی سرغړوای نه وی کړی په وژنو اوترهګریو نه وی ککړ.

داهغه معیارونه دی چی دراتلونکی لویی جرګی دغړو لپاره په ګوته شوی پوښتنه داده چی د لنډ مهاله اداری لوړ پوړی چارواکی ان دکابینی ځینی غړی څومره له دغه تور او پیغور خوندی دی؟

ملی موزیم کله اودچا له خوا لوټ شو،داسی په ولایتونو کی ډیر نور موزیمونه ، تاریخی اثار اوملی شتمنی دلوټ تالان ښکار چاپیل او و نړواوه د۱۹۹۲- ۱۹۹٤ کلونو ترمنځ خونړیو پیښو کی څوک او کومی ډلی ښکیل دی په دغو کلونو کی له بشری حقوقو څخه دسرغړونو د درنو اوپوړنوونکو پیښو مسوولین څوک دی ؟ دمړی نڅا ، په سرونو کی د میخونو ټک وهل اوداسی نوری له انسانی کرامت لیری فاجعی دکوم حاکمیت اوکومو کسانو مسوولیت اوجرم ګڼلای شی دکابل دویجاړ تیا او له پنځوس زرو زیاتو بیګناه انسانانو وژنه د همدغو کلونو محصول نه دی؟ په همدغو کلونو کی پیغلو او تور سرو دخپلی حیا او عصمت دخوندیتوب لپاره دمکروریانو له څلورم پوړه ځانونه ونه غورځول؟ دهیواد مادی او معنوی شتمنی په همدغه زمانی واټن کی لوټ نشوه ،داخو پرېږده چی دکام،اکسا اوخاد دوژنتونو په مجرمانو پسی څوک وګرځی اودخلق و پرچم دواکمنی اوروسی یرغلګرو سره دهمکاری تور اوجنایتونه په پام کی ونیول شی دجهاد ، مهاجر، ا ن.ج.او مؤسسو په نوم له افغانانو سره دنړیوالو مرستو لوټوونکو ته کومه کرښه تیره شی.

دوخت کرشمو اودحالاتو نخرو ددغسی فاجعو مسوولین دلنډ مهاله اداری لوړپوړی چارواکی اوځانګړی استازی وګرځول ،طبیعی خبره ده چی دلویی جرګی دروازی یی ان له اوسه پر مخ بیرته ښکاری چی همدا اوس یی دواک لپاره دچنو او ناقانونه مبارزی څو پټ سنګرونه رامنځ ته کړی چی سړی ته د ښا غلی مجددی دمځلی اداری ورځی په زړه کوی چی هغو دغو ته یی دهمدغسی امتیازونو لقبونو، اعزازونو بازار لګولی و.

داسی ښکاری چی اوس په کابل کی هغی ته ورته لوبه عوریدلی اوداسی یو بهیر رامنځ ته شوی چی دواک مدعی کړیو هڅو اوفعالیتونو دلویی جرګی اصالت او سپیڅلتیا له دغسی ګواښونو سره مخامخ کړی وی ددفاع وزارت له مرستیالی اودشمال دځواکونو پر قوماندانی سربیره دلنډ مهاله اداری دمشر له خوا دشمال لپاره دخپل ځانګړی استازی په توګه دښا غلی دوستم ټاکنه اودجمعیت له خوا دده پرسیال جنرال عبدالمالک ګوتی وهل ددغسی یوی لوبی لوری ته په نبه کوی.

دابه پریږدو چی دوالی په څنګ کی چی په حقیقت کی د حکومت استازی ګڼل کیږی د حکومت دمشر له خوا دځانګړی استازی ټاکنه به په چارو کی دورنګی او نوری ستونزی رامنځ نه کړی.

دزونونو په کچه همدغسی یوه تجربه دتیرو حکومتونو له خوا هم ترسره شوه چی دجنرال جمعه اڅک اوجنرال دوستم او مؤمن ترمنځ مخالفت یی یوه ائتلاف اودرژیم نسکوریدو ته ورساوه.

دلته ده چی معیارونه ،قوانین ،مقررات او ورسره شعارونه اوارځښتونه نه داچی خپل باور او اعتبار له لاسه ورکوی ،مسخره کوی یی هم ،ځکه خو دغه اندیښنی یو ځل بیا سر راپورته کړی چی ددغسی کړنو او کاواکه ګامونو له لاری به لویه جرګه چی زموږ ملی تاریخی اولرغونی دود اوموسسه ګڼلی شی اوتردی دمه له نوم بدی خوندی اوسپیڅلتیا یی پرځای پاتی ده له بی باوری سره مخامخ اوایله دځواک دکړیو په لاس کی د یوی شکلی پلمی په توګه رامخی ته شی.

له بده بخته چی دولسونو په سترګو کی کله ددین او شریعت، کله د قوم اونژاد اوکله هم دآزادی اوداسی نورو اصطلاحاتو دکارونی دخاورو اچولو هڅه شوی او تر همدغو نومونو لاندی لوټ شوی دی.

کیدای شی ددغسی ارځښتونو نه دناوړی ګټی له لاری دچارواک اواقتدار تنده ماته اوهوس خړوب شی خولکه په پیل کی مو چی یادونه وکړه اساسی ستونزی ناحله اولا چی حالات نور هم دکړکیچنتیا خواته بیایی ، دلته ده چی دبی باوری اوشک تیاری ترلیری لیری پوری غځیږی، همدا بی باوری دولسونو ترمنځ دبدبختیو اغزی شنه کوی او ژوندانه دکاروان مخه نیسی.

تشویش های موجوده درمورد اعلیحضرت پادشاه سابق تاچه حد مقرون به صحت وتاچه حد نادرست است ؟؟

سپین غر

رسانه ها ی جمعی ویاگروهی اعم از الکترونیک وچاپی باملحقات ومشتقات خود که امروز یعنی درعصر وزمان ساینس وتکنالوجی پیشرفته ومحیرالعقول تقریباً صددرصد منبع ومنشهٔ انواع واقسام خبرها و همچنان تحلیل وتجزیه های سیاسی ، نظامی ، اقتصادی وامثالهم درسراسر جهان ، به حساب می آید درذات خود دارای فن یا فنون یا لطایف حیل خاصی می باشد و ازطرف دیگر سبک وشیوهٔ بیان ، ارایه وپیشکش آن چنان ماهرانه وبه تردستی صورت می گیرد وانجام می یابد که خواهی نخواهی اثر مطلوب را بر بیننده وخواننده می بخشند ودراین روش تبلیغی وتلقینی چه در ممالک پیشرفته و مترقی و چه درکشور های پسمانده ودرحال رشد وغیره تاجائی پیشرفته است که می توان مردم را در مقابل اعجاز آن به اصطلاح درعوض (کتاب زده) به نام (رسانه زده) خواند واین مرض ساری البته درکشور هائی بیشتر وبه وفور به چشم می خورد که تعداد باسوادان آن زیاد وآلات وادوات تخنیکی والکترونیکی اخذ خبر ویا اسباب وافزار رویت ومشاهدهٔ اخبار وواقعات درآن زیاد است که برخی از ملل پیشرفته وغنی جهان به این (رسانه زدگی) شهرت یافته اند.
چه همین رسانه ها قادر هستند که به اصطلاح مایک زاغ را چهل زاغ بسازند ویا برعکس ، وازهمین جاست که دست اندر کاران وطارحین سیاست منفی چه داخلی باشد وچه خارجی بود ونیز سیاسیون برای واژگون سازی وانحراف آرا ، وعقاید مردمان مورد نظر خود ، اعم از داخلی وخارجی بیشتر به پروپاگند ووسایل آن که بازهم همین رسانه های مورد نظر ماست ، متوسل وآنچه ما فی الضمیر ایشانست ، به آن متوصل می گردند و نام آنرا می گذارند سیاست وبه خود می دهند لقب سیاس وسیاستمدار چست وشاطر ، وگاهی به این سبک وسیاق خود را **Real Politik** می خوانند یعنی سیاست عملی وواقعی که البته باسیاست مبنی بر آیدیالیزم **Idealisn** فاصله وتفاوت زیادی دارد و توگوئی ماکیاول قرن ۱٤ میلادی باکتاب پرنس خود زیر بغل درمقابل چشم مردم سبز شده وقد برافراشته است.

به هر صورت این قماش از سیاست مداران مسایل را حسب الخواهش خود ضرب (=×) چهل ویا تقسیم (=÷) چهل کرده ونتیجهٔ آنرا به خورد مردم می دهندوبه اهداف مطلوب خود تقرب می جویند.

دور نمی رویم وبه عنوان فوق الذکر خود رجعت می کنیم واگر گپ به درازا نکشد، به قول چند تن از مفکرین فقید سیاسی خود استشهاد می ورزیم تا این برادران سیاسی ما تا حد امکان حقایق را درک کنند. به قول شاعر:

یارب زبان آنچه بدان مهرمند ببخش
این............ به ایما نمی رسند

به هر تقدیر مسلم است : که در افغانستان رنج دیده ومصیبت کشیده ، تعداد کسانی که به برگشتن پاد شاه سابق خوشوقت ومسرور هستند به حدی زیاد است که نمی توان آنرا باتعداد کمی که ظاهراً خود را از مخالفین اوقلمداد می کنند از لحاظ کمیت و کیفیت حتی مقایسه و پرتله کرد.

دلایل این خوشبینی به پاد شاه سابق هم از یک طرف فراوان است وازطرف دیگرهمه وحتی مخالفین ظاهری وی به آن به خوبی مستشعرند که یکی ازین دلایل زجر وستمی است که افغان های بیچاره وملی گرا درظرف تقریباً سه دههٔ اخیر ازدست حاکمان متعدد خود کشیده وآه سرد از جگر پر درد نتوانسته اند، بکشند واین حقیقتی است که هم، همه وبدون استثنی بان آگاه هستیم وهم نمی توان از آن انکار کرد.

چنانچه بارها به عرض رسانده شده است این همه تشویش ها بیکه دربارهٔ پاد شاه به ناحق به مردم تبلیغ وتلقین می شود بیشتر وشاید هم همه وهمه ازطرف تعدادی از آن کسانی است که مفت خوار وطفیلی ای بیش نیستند وبزور برچه می خواهند برمردم مسلط گردند. این قماش از مردمان ما بخوبی می دانند که اگر مردم بدور پاد شاه گرد آمدند وبه تدریج امن وامنیت دراین سرزمین قایم شد نه تنها بازار مفت خوری ایشان کساد خواهد شد بلکه روزی فراخواهد رسید که منحیث مجرم جنگ ویا قاتل وغاصب وامثال آن به محکمهٔ عدالت کشانده شده و مورد این سوال مقرون به حقیقت مواجه شوند که مثلاً چرا برادر کشتی ومال اورا از خود ساختی وبه عبارت دیگر این همه پول وثروت سرشار را از کجا آوردی ؟ مردم ما لله الحمد این حقایق رادرک کرده اند. **وامید واریم این مسئله درموضوعات وآجندای لویهٔ جرگه آیندهٔ گرفته شده وفیصله ای روی آن به میان آید تا حق به حقدار برسد.**

اگر تعداد این جنگ سالاران را بدقت بشماریم از تعداد انگشتان دودست ما بیشتر نخواهند بود واگر پیروان ایشانرا با آنها یکجا درحساب آوریم تعداد همه از ٤۰ تا ۵۰ هزار نفر بیش نخواهد شد واگر نفوس عمومی کشوررا از ۲۰ تا ۲۳ ملیون تخمین کنیم، فیصدی قلیل وناچیز ایشان برما بیشتر روشن خواهد شد، ازآن هم گذشته دیده خواهد شد که تعدادی از همین جوانان رشید وبا استعداد مابا تشریف آوری پاد شاه هرگز مخالفتی نداشته وندارند ویا در آن مورد هر گز علاقه ودلچسپی ای نخواهند داشت. چه تا جاییکه دیده وشنیده شده است ، تعدادی ازین جوانان نوخاسته وساده دل ما در اثر بیکاری وبی روزگاری عمومی ایکه برکشور ماسا یه شوم افگنده است ، چار ناچار برای کسب روزی بخور نمیری به کراهت تفنگ برداشته وازجنگ وکشت وخون به سیر آمده اند واگر کاروروز گاری برای ایشان میسر گردد طبعاً به کسب رزق وروزی حلال و بدون کشت وکشتار متمایل می شوند که مثال آن بارها در دهات وروستا ها ی ما به مشاهده رسیده است ، ایشان هم پدرومادر یا زن وفرزندی دارند که به حال موجودهٔ ایشان دل می سوزند وساعتی قرار ندارند.

امیدواریم اعضای محترم و دلسوزو مردم دوست کابینهٔ مؤقت تحت رهنمائی جناب کرزی به این حقیقت توجه بیشتر مبذول داشته وباری آنرا دراثر ایجاد زمینه های کار بیاز ما یند وفرصت این آزمایش یقینی را بزودی درقر ، وروستا ها وشهر های کشور دریابند.

به هر صورت از جانب دیگر آرزومندیم برادران جنگ سالار ما هم اندکی بخود آیند واز امتثال بیگانگان دوری جسته وازین فرصت وچانس طلائی که چون غنیمت از آسمان دردامن ایشان افتاده است ، استفادهٔ

ص۸

روسیه وصدور برات...

دوباره تازه یا تازه ترشد که شاغلی پوتین چند ماه قبل هنگام رجعت از سفر چین ملاقات پیشبینی شده ومفصلی درتاجکستان بایک شخصیت سیاسی نیمه رسمی افغانستان داشت وتجدید قرار داد کرد و دامنهٔ داد وستد های مالی ونظامی وسیاسی را باردیگر صحه گذاشت . دراینجا باید اقلاً به مطالب ذیل اشاره وایمائی صورت گیرد:
اینگونه ملاقات های سری وبعداً سفر های رسمی بعد از ۱۱ سپتمبر وحملهٔ امریکا برافغانستان وتشکیل حکومت مؤقت در کشور ما وگفت ـ شنود درمسایل نظامی وکمک های اسلحوی چرا از طرف برخی از رجال تنظیم های ما یا اعضای برجستهٔ کابینه مؤقت باروسیه صورت گرفت که شاید قرارداد های نظامی ایرا نیز دربرداشته باشد که باز از جملهٔ اسرار است . چرا تاهنوز که هنوز است پول افغانی بدون حساب وکتاب در روسیه همچنان به چاپ می رسد وبنام اشخاص معینی بار بندی می شود ؟؟
چرا هنگام آمد آمد عساکر صلح ملل متحد به افغانستان آنهم دراثر مواد اصلی یاضمایم قرارداد بن ، عساکر روسی به لطایف حیل چند باری به جاهای مختلف افغانستان فرستاده ومستقر شدند وامریکا وسازمان ملل متحد جز خورده گیری های زود گذر از یک سو وحکومت مؤقت از سوی دیگر درمقام باز خواست برنیامد ؟
واین گونه سوال های دیگر که فراوان است.

از طرف دیگر معلوم است که حکومت مؤقت امروزی وحکومت های قبل از آن : از طالبان گرفته تا حکومت ماقبل آن ها هیچ یک نه تنها طالب غرامات جنگ، منحیث عموم، از روسها نشدند بلکه هیچ یک اقلاً احصاییه ای هم ازین همه تلفات وویرانی هائی که دراثر تجاوز شوروی ها برجمیع شئون اقتصادی، تولیدی وامثال آن ، برما روا داشته شده است، تهیه نکردند واینکه حکومت مؤقت یاسازمان ملل متحد هم دراین فکروذکرهستند یاخیر، تااینندم امریست مجهول ونامعلوم وناکرده.
تخمین خسارات وارده ازطرف برخی ازعلما ودانشمندان افغانی که تااینندم صورت گرفته است، هم کم است وناچیز وهم تفاوت هائی درآنها به نظر می رسد. بطور مثال شاغلی داکتر لودین درمقاله ای تحت عنوان: «شرایط اقتصادی وپرابلم های آیندهٔ انکشاف دراقتصاد افغانستان » می نویسد که:

«... سرمایه گذاری های سالهای ۱۹۵٤ - ۱۹۹۰ دراقتصاد ملی افغانستان از سال ۱۹۷۳ به بعد کم کم نمایان بوده تا اینکه کودتای کمونستی ۷ ثور نه تنها نتایج این سرمایه گذاری ها را همه به باد فنا داد بلکه آنچه راکه در ۲۰ سال گذشته ... بازحمت بسیار اعمار گردیده بود همه را محو نمود... که نظر به احصاییهٔ حکومت مزدور تاسال ۱۹۸۵ نزدیک به یک ملیارد دالر بوده است... » پروفیسر غنی غوثی درمقاله ای خسارات وارده را درحدود ۱۲/۸ ملیارد دالر وقرار محاسبه های دیگر از پروفیسر کامرانی ، خسارات مادی ومعنوی وفرصتی (ا لترناتف) به ٦٤٤ ملیارد دالر می رسد که این مبلغ شامل تمام خساراتی است که در نتیجهٔ کشتار دسته جمعی مردم ، مهاجرت قوای مولد ، معیوبین وتغییر فاحش درسیستم اقتصادی وکمک ها وکسرمحصول ناخالص ملی به وجود آمده است.

جناب کامرانی دراین گزارش تنها خساراتی را که در تولید خاص ملی بوجود آمده است به ٦/۳٤ ملیارد دالر تخمین زده است.
بنابه قول شاغلی داکتر لودین فقر دو نوع می باشد:
(۱) فقر نسبی . (۲) فقر مطلق.

ولی وقتیکه این نوع فقر (فقر نسبی) باکمبود وسایل وامکانات صحی ، کمبود معارف ومکاتب وکمبود مسکن و پوشاک، آب آشامیدنی صحی ومصرف انرژی توام باشد درآنصورت باید از (فقر مطلق) صحبت کرد.

به هر تقدیر امید واریم حکومت مؤقت وحکومت عبوری بتوانند بعد ازرسیدن به مرحلهٔ نسبتاً آرام امنیتی درپی نه تنها این احصاییه بلکه انواع دیگر احصاییه ها ازآن جمله سرشماری واحصاییه عمومی نفوس آستین همت بالا زندوتوسط علما و دانشمندان افغان که لله الحمد درداخل وخارج کشور تشریف دارند ویاکمک متخصصین سازمان ملل متحدوسایر موسسات ریسرچ وتحقیق دردنیا ، این نوع احصاییه ها را که در اعمار مجدد فکری، ذهنی وفزیکی افغانستان رول اصلی ومقدماتی را بازی می کند، کار مثبتی از پیش ببرند تا بتوانند از همه اولتر به این ادعای مسخره وبی شرمانهٔ روسیه (درصورتیکه چنین ادعائی حقیقت داشته باشد) جواب متقابله بدهند.

به هر صورت مافکر می کنیم که موضوع اخذ خسارات وارده برکشور وکشور یان مادر اثر تجاوز شوروی از اول تا آخر، به لویهٔ جرگه آینده که عنقریب تشکیل می شود ، منحیث یکی از مواد آجنده تقدیم وفیصله آن از راه های قانونی ومتداول بین المللی دنبال شود ومرتکبین جمیع جرایم جنگی خاصتاً قتل عام های متعددی که دربسا از نقاط مملکت صورت گرفته است به گفتهٔ جمهور رئیس بش به میز محاکمه وعدالت (جستس) کشانده شود.
یکی از مفکرین فقید ما گفته است :

داوری نمی خواهد ، خون بها نمی گیرد
انتقام می جوید، میهنی که من دارم

زه دخپلو خلکو او هیواد...

لیدنو کتنوکی تینگار کړی چی دخپلوخلکو دخدمت له پاره هیواد ته راغلی ، غوره گڼی چی په همدغی لاره کی خپل توان ولگوی، نه دپخوانی تاج اوتخت غوښتونکی دی او نه غواړی چی بیا شاهی رژیم راژوندی کړی هغه د خلکو اراده درنه بولی اودلویی جرگی دپریکړو سره سم به دهیواد او هیوادوالو خدمت کوی.
په خبرو نو کی ویل شوی چی له دی سره سره هم پخوانی با چ دکندهار ، هرات ، داحمدزیو دقوم او نورو هیأتو نو سره لیدنی کتنی کړیدی.

داروانباد مولوی محمد نبی محمدی جنازه...

جنازه پخپله پلرنی هدیره کی په ډیردرنښت سره خاوروته وسپارل شوه.
دارادی خبریال لیکی: دافغانستان دغه جهادی مشر دخپل ۸۳ کلن ژوند په موده کی داسلام له پاره ستر خدمتونه کړی ، دافغانستان دشورا په ۱۳ دوره کی بی دولسی جرگی دوکیل په حیث داسلام دساتنی له پاره دپارلمان دکمونیستو غریو دمخنیوی له پاره خپله مبارزه تونده کړه ، دهجرت اوجهاد په تاوده سنگر کی یی دروسانو اوملحدینو پرضد نه هیریدونکی خدمتونه کړی دی.
مولوی محمد نبی محمدی ، ورمه ورغ دپاکستان دراولپنډی په یوه روغتون کی داوږدی مودی ورپیښی شوی ناروغی له امله وفات شو. ددغه ارواښاد جنازه دافغانستان دمؤقتی اداری له خوا دیوه هیأت په مشری په ورلیږل شوی الوتکه کی افغانستان ته ولیږدول شو ه چی وروسته په ډیر درنښت دلوگر ولایت دبره کی برک دولسوالی دقلعه عباس دکلی په پلرنی هدیره کی خاورو ته وسپارل شوه.
دافغان نشراتی مرکز رئیس حاجی سید داؤد ، دمرکز اوارادی خپرونی غړی دارواښاد مولوی محمدی مړینه دافغان مؤمن ملت له پاره یوه ستره تشه بولی نو ځکه خپل مجاهد ملت او دهغوی درنی کورنی ته دتسلیت ، جمیل صبر اودهغه له پاره دټولو سترو خدمتو نوداجر غوښتنه کوی.

انا لله وانا الیه راجعون

نوروز یک روز باستانی دهقانی ومالداری

تورغر

قسمت چارم

مراسم خاص قلبه کشی دربهاران ، انتظار باران، قلبه وشدیار کردن زمین های خاره وسخت ،ناگفته نماند که درننگرهار قلبه کشی درآ وان بهار وهمچنان گرفتن خرمن ،از خود مراسم خاصی دارد مثلاً هنگام قلبه کشی گاوهای قلبه را بامقداری شیرینی که معمولاً «گر»(قندسیاه) می باشد دهن شیرین می کنندواز گندم نو نان می پزند وبین مردم قسمت می کنند.
نمایش بهترین وتندرست ترین حیوانات اهلی، پرداختن به بازی های محلی وملی از قبیل،بزکشی ،اسپ دوانی ،کشتی گیری، سپربازی ،نشان زنی ، نیزه زنی ،ضرب میل ،تدویر میله های محلی درجاهای باصفا وجوار مقابر نیک مردان مثلاً میلهٔ گل سرخ ومیله های متعدد دیگر بامراسم خاص وامثالهم دراین فصل روبند گی وبالند گی وبالاخره بالا کردن جهنده وتوغ در مندوی های غله ودانهٔ شهرهای بزرگ با مراسم قرآن خوانی، نعت و سایر مراسم دعا ونیاز برای فراخنای رزق وروزی واستدعای فیوض وبرکت از بارگاه خداوندی وامثال آن.

همچنان است وجود سال وماه دهقانی که درپهلوی سال وماه رسمی ودفتری ما تا اینجم، موجود ومروج است که پوره ده روز ازآن جلو تر محاسبه می شود وباوقت شماری های دیگراز قبیل چلهٔ خورد وچلهٔ کلان یاچلهٔ تر وچلهٔ خشک که همه سوابق بسیار دیرینهٔ تاریخی دارند وبیشتر با مسایل کشت وکار ودرو وخرمن، مرتبط هستند.

واما تقویم های قمری وشمسی:

قابل تذکر است که اولاً این تقویم ها هر دو مبدأ هجری دارند نه مبدأ دیگری که عرب ها از تقویم قمری مثل اقوام دیگر سامی دور وبرخود ، پیروی میکردند.

ومانیز در گذشته ها وحال منحیث یک سنت وتعامل مذهبی از آن پیروی کرده تاآنکه سلطان جلال الدین ملکشاه سلجوقی براریکهٔ قدرت نشست وروز تا جپوشی وی بااولین روز حمل (فروردین ماه) هنگام تحویل آفتاب به برج حمل (بهار) مصادف بود ودرسال ٤٦٧ به حکیم عمر خیام نیشاپوری وتعداد دیگری از منجمان دربار دستور داد تابه ایجاد تقویم وگاه شناسی شمسی (آفتابی) بپردازند واز همین جاست که تقویم مشهور(جلالی) به میان آمد ودر موازات تقویم قمری رایج شد نه آنکه جانشین آن شده باشد وچنانچه قبلاً هم بدان اشاره شد مبدأ هر دوتقویم از هجرت پیغمبر اسلام حضرت محمد «ص» از مکهٔ معظمه به مدینهٔ منوره، آغاز می یابد که هنوز هم دراکثر کشورهای اسلامی غیر عرب سایر دایر است.

قابل تذکر است که برخی از علمای کرام مابا تقویم شمسی اظهار مخالفت می کنند ودراین مخالفت خود تاجائی پیش می روند که تقویم شمسی را ناجایز وخلاف شرع اسلامی معرفی می دارند وبه ترک آن توصیه می فرمایند. همچنان تعداد دیگری ازین علمای کرام ودانشمندان مذهبی برعکس هردو تقویم را برابر باشرع وفقه اسلامی خوانده وهیچ یک را رد نمی کنند . که ما برای اختصار این مقال از یک جانب وبرای توضیح بیشتر این مطلب از جانب دیگر مشاجره ومباحثهٔ دوتن از علمای جید خود را مجملاً درذیل اقتباس وارایه می داریم:

جناب پوهاند عبدالشکور رشاد درشمارهٔ ١٤ جولای ٢٠٠١ روزنامهٔ سهار مضمونی تحت عنوان (شمسی سنه په قرآن کی) چنین اظهار نظر می کنند:

« تر پورتنی عنوان لاندی زما یوه مقاله د« افغانان » نومی اخبار دلومړی کال په څلور ویشتمه گڼه کی خپره شوی ده. په دغه مقاله کی ما دخپلی مدعا داثبات لپاره دقرآن شریف دغه آیت راوړی و:(ولبثوفی کهفهم ثلث ماته سنین وازدادوا تسعا) . هغه ورځ می دسهار دورځپانی دپنځم کال په ١٤٦ گڼه کی دښاغلی محترم نهضت فراهی یو مضمون تر ستر گوسو چه عنوان ئی و: دښاغلی محترم پوهاند رشاد په جواب کی ».

تاجاییکه ازاین مناظرهٔ قلمی معلوم می شود جناب فراهی صاحب به استناد نوشتهٔ علی بن علی بن محمد حنفی (٧٣١- ٧٩٢ هـ ق) ونقل قول از مولف مذبور درمورد سنهٔ شمسی می نگارد: که هیچ کس با داشتن فهم جزئی ازین عبارت چنین نتیجه نمی گیرد که سال شمسی دراحکام شرع اعتباری داشته باشد. »

اما پوهاند رشاد تعیین اوقات نماز های پنج گانه را منوط به محاسبه شمسی دانسته وامساک وافطار را درماه مبارک رمضان که به ترتیب از دمیدن سپیدهٔ صبح صادق تا غروب تعیین گردیده وادای عشروزکات وحصول حاصلات زراعتی وداس ودرو رابه سنهٔ شمسی مربوط می داند چنانچه می گوید:

زه پوه نشوم چی ښاغلی نهضت دسهار اوماخستن دلمونځونو دوخت ټاکل ولی له شمسی محاسبی ایستلی دی.

بعد از آنکه اوقات این نماز ها را بیان می دارد چنین ادامه می دهد: زمونږ په اقلیم (٢٧-٣٩ درجی شمالی عرض البلد) کی دربیع اعتدال نوروز دوختوا ودخریفی اعتدال (دتلی لومړی ورځ دوختو(روژه) دیارلس نیم ساعته اوږده ده. خو په صیفی انقلاب ،دسرطان لومړی ورځ تقریباً څوارلس نیم ساعته اوږدوالی لری اوپه شتوی انقلاب، دجدی لومړی ورځ لس نیمه ساعتو ته رالنډیږی . نو دروژی دورځی دا اوږدوالی یالنډوالی په شمسی محاسبه پوری اړه لری که په قمری محاسبه پوری؟

ښاغلی رشاد بعد از اظهار نظر درمورد اوقات ادای عشر وزکات وهنگام درو چنین ادامه می دهد:

مثلاً دننگرهار لوپه ثور کی کیږی اوپه ربیع الاول اوشعبان پوری اړه نه لری . دننگرهار دلو وخت دقمری کال په دولسو میاشتو کی گرزی. کله په محرم کی وی اوکله په رجب کی . دعشردافرضیت له موسم اوفصل سره تعلق لری اوفصل اوموسم دشمسی محاسبی تابع وی.

شاغلی موصوف بعداً درارتباط معاملات واوقات معینهٔ داد وستد خاصتاً روی تقسیم حق آبه ها بین شریکا ن آب سخن می گوید که درآن سرا پا از محاسبات شمسی مثلاً ساعات، پاروشبانه روز کار گرفته می شود ودر مورد(نسی) می گوید:

ښاغلی نهضت د« نسی »بحث هم څیړلی دی خود (نسی) نوم ئی ندی آخیستی دی لیکلی:

الله تعالی فرمایی: « ان عدة الشهور عند الله اثنا عشر شهراً » سورة التوبه ٣٦ آیت.

یعنی دشریعت احکام پر قمری شهورو بنادی اوشمسی میاشتی اعتبار نلری.

زما په خیال په پورتنی آیت کی دمیاشتو تحدید مراد دی. ځکه چی دجاهلیت د دوری عربوکی د(نسی)دود باب ودوی په هردریم قمری کال یوه میاشت زیاتوله اوهغه کال به ئی د دولسو پرځای (١٣) میاشتی شمیره اودغه زیانه کړی دیارلسمه میاشت به ئی « نسی » بلله.

دازیاتوب دمیلودوی ددی لپاره کاوه چی دسوق عکاظ اود سوق ذوالمجاز دمیلو میاشت دکال په معتدل میاشت کی راشی.

هغه آیت چی د(نسی) نهی پکی راغلی اود« توبی » په سورت کی ترپورتنی آیت وروسته ثبت دی، دادی : « انما النسئ زیادة فی الکفر یضل به الذین کفروا » سوره التوبه ٣٧ آیت.

ادامه دارد

رښتیني لویه جرگه دستونزو داوارولو لار

اومشورو باندی دحل لاره پیداکوی او هر څوک پری دمقصود منزل ته رسید لای شی یوفکر که هر څومره دپوهی پانگه ولری خوبیا هم دنیمگړتیاء احساس تری کیږی همدا وجه ده چی په وطنی چارو کی مشورو اوجرگو ته زیات اهمیت ورکړ شوی او زمونږ لویان ورته په ډیره درنده سترگه گوری زمونږ لرغونی تاریخ لوئی جرگی ته ځکه اهمیت ورکوی چی خلکو ارادی اوملی یووالی مظهر گڼل کیږی اوهمدا ځه لوئی جرگی دی چی ډیری ستونزمنی پیښی ئی حل کړی او دزیاتو گډوډیو مخه ئی نیولی ده دغه جرگی چی اوس ئی زمونږ په هیواد کی یوه قانونی بڼه غوره کړی ده. رب الجلیل خدای په خپل اسمانی کتاب قران کریم کی هم فرمایلی دی « وامرهم شورابینهم » هوکی اسلام زمونږ دعنعنوی او تاریخی جرگو میراث لاپسی غنی او بډای کړی دی که چیری دافغانستان معاصر تاریخ ته نظر واچوو نو ددغه راز جرگو دود دشپاړسمی میلادی پیړی له پیل څخه زمونږ دهیواد په حالاتو کی دصفویانو، شیبانیانو او بابریانو دپرزولو له پاره نی اثر څرگند شوی اوپه تیره دگرگین ظالمانه روئی خو میرویس نیکه دی ته اړ کړ چی دملی مبارزی د پیاده کولو له پاره دوطنوالو مشورو ته ارزښت ورکړی نو ځکه ورته په اهمیت قایل شو او دوطنوالو په متحد کولو اوپاڅون ئی په جدی هلو ځلو پیل وکړ ترڅو چی دخلکو په یو ځای کولو سره ددوی دنظریاتو سره سم دگرگین دظلم کاسه نسکوره شوه همدغه راز لوی احمد شاه بابا چی دنا درافشار وژلو نه وروسته دهیواد سیاسی بڼه بحرانی ولیده نو دکندهار دشیر سرخ په زیارت کی ئی یوه لویه جرگه تشکیل کړه او په ١٧٤٧ کال کی زیات خلک دی جرگی ته را وبلل اودملی رایو په روحیی سره ئی دافغانستان ازادی اعلان کړه او احمد شاه بابائی دافغانستان دپاچا په توگه وگوماره. په همدی توگه کله چی افغانان دانگریزانو پرظلمو ځونه تنگ شول غازی عبدالله خان اڅکزی امین الله خان لوگری میرمسجدی خان د یوی جرگی په ترڅ کی دنورو هیوادوالو په گډون په ١٨٤١ میلادی کال کی غوڅه اوټاکونکی پریکړه وکړه ترڅو چی انگریزان ددغه غورځنگ په برکت دی ته اړشول چی د افغانستان خپلواکی په رسمیاتو وپیژنی او ددغه غیرتی هیواد څخه هیواد څخه خپلی پښی سپکی کړی امیرشیرعلی خان هم په ١٨٦٥ کال کی دسید جمال الدین افغان په نوښت سره دزیاتو خپل سریو دمخنیوی لویه جرگه راوغوښتله چی له نتیجو څخه یی مثبتی گټی ترلاسه کړی.
امیرحبیب الله خان دافغانستان دبیطرفی له پاره په ١٩١٤ م کال کی لوئی جرگی ته رجوع وکړه چی تائیدی نظریات ئی ترلاسه کړل غازی امان الله خان دلومړی اساسی قانون له پاره هم لوئی جرگی ته رجوع وکړه اودهیواد اساسی قانونی ئی تصویب کړ.

په ١٣٤٣ کال کی اعلیحضرت محمد ظاهرشاه هم ددموکراسی دسنبالولو اودنوی اساسی قانون دتصویبولو له پاره لویه جرگه را وغوښتله اودافغانستان اساسی قانون ئی تصویب کړ.

همدغه راز سردار محمد داؤد په ١٣٥٥ کال کی هم لویه جرگه راوغوښته چی په دی لویه جرگه کی اساسی قانون تصویب اوداؤد خان ئی دجمهور رئیس په توگه وټاکه!

په لنډه توگه باید ووایو چی لوئی جرگی او یا په لوئی جرگی باندی ستونزی اوارول دنن او سبا خبره نه ده بلکه له پیړیو راهیسی دغه عنعنوی دود مونږ ته له ځپلو نیکونو څخه راپاتی دی چی اوس ئی هم قدر کیږی اویاورته په درانه نظر کتل کیږی.

نن سبا چی زمونږ گران هیواد زیاتو خپل سریو کنډواله کړی دی ددی ضرورت پیښ شوی دی چی دافغانستان دراتلونکی له پاره مسؤل شخص وټاکی اودکابینی له پاره دداسی خلکو په پلټنواو ټاکلولاس پوری کړی چی هیڅ کومی ډلی ټپلی ته منسوب نه وی اونه ئی لاسونه دوطنوالو په وینو لړند اوککړ وی ددغه راز دندو دانتخاب له پاره دلوئی جرگی مسؤلیتونه هم خورا ډیردی اودوی ته په کاردی چی دچاتر تاثرلاندی رانه شی اوپه کار پوه، او دتجربی لرونکی افغانان که په هیواد کی دننه وی اوکه په بهرنیو هیوادونو کی! دخپل افغانی رسالت دوره کولو او ترسره کولو له پاره راوغواړی اوهسی دندی ورته وسپاری چی پری لاس بری وی اودسبا له پاره دچاگوته ورته ونه نیول شی.

که چیری دلوئی جرگی غړی دزړه سوی څخه کار واخلی اوپه خپل کنډواله هیواد زړه وسوزوی نوبیا دغه امید تری کیدای شی چی خپل تاریخی رسالت به ئی سرته رسولی وی اود هیڅ ډول ناراحتی احساس به ئی هم نه وی کړی! اوکه چیری داسی وی چی دشخص سپارښتنه پری شوی وی نو بیا به هر څوک دخولی څخه سور اسویلی باسی اوو ائی به چی له دی ورپو څخه هم شړی جوړه نه شوه.

انتخاب زعامت بستگی به ...

های زیادی انجام داده اما این بمردم افغانستان ارتباط دارد که چگونه نظامی را درآینده برای کشور شان می خواهند، به نظر من شاه سابق افغانستان بخاطر احیای سلطنت برنگشته اند و چنانیکه خود شان اظهار داشته اند برای ایفای نقش پاد شاهی ویاکدام مسوولیت اداری به کشور عودت نکرده اند.

داکتر خلیل زاد که دریک کنفرانس مطبوعاتی روز ٢٢ - اپریل درکابل باخبر نگاران صحبت می کرد افزود که درلویه جرگه اضطراری مسئله زعامت مطرح نیست این جرگه رئیس دولت رابر می گزیند وزعامت بعداز دوره هژده ماهه عبوری تعیین خواهد شد.

وی دررابطه باتورم پولی و ادامه چاپ بانکنوت های افغانی گفت: ممکن است ادارهٔ مؤقت برای رفع این مشکل اقداماتی رویدست گیرد زیرا فیصله چاپ پول هم مربوط به افغانها است.

کنفرانس کنترول مواد مخدر افغانستان درتوکیو گشایش یافت

کنفرانس دو روزه کنترول مواد مخدر درتوکیو پایتخت کشور جاپان روز بیست وسوم ماه اپریل گشایش یافت. دراین اجلاس هشتاد نماینده ازسی وپنج کشور سازمان بین المللی دورهم جمع شده اند تا راه هائی راجستجو نمایند که به تولید مواد مخدر درافغانستان خاتمه بخشیده بتواند.

هوشیموتو صدراعظم سابق جاپان طی صحبتی درمراسم افتتاح این کنفرانس گفت: مهم این است که افغانستان بتواند اقتصاد خویش را بدون اتکابه زرع مخدرات احیا نماید.

- وی افزود که افغانها باید بیشتر درراه جلوگیری از کشت خشخاش بذل مساعی نموده وکشور شانرا از افت مخدرات نجات دهند.

دیارم طلوع دارد...

الپتگین

هشت روز پیش ، پس از بیست و نه سال دوری ، مهربان وطن فرزندی را در آغوش کشید که« افغان» دربودش قامت استوار داشت واز آزادگی و همدلی وهمسویی درمیان یار واغیار، درمنـ اته وجهان می بالید. درایت وکاردانی وکارفهمی این مرد ، درچهار دهه از تاریخ معاصر درسکانداری کشتی جامعه دردریای مواج وپرتلاطم زندگی ،کشور را از گیر کردن درچال ها وچالش های اروپا بیان که قبل از١٩٤٥ دررقابت همدیگر سعی داشتند کشورهای اسیای دور ونزدیک ومیانه را به نحوی از خود کنند وبعد آن: دوغول بزرگ ، ایالات متحده امریکا وشوروی ازبرای جهان داری وجهانگشایی به روی هم می غریدند؛ مثل روز روشن است.

رعایت اصل بیطرفی در ناصیه افغانستان زمانی سجل شده بود که روس ها با « پُندیدن »دراسیای میانه ، مقابل « کبارت » بریتانیا درنیم قاره ی هند، برای آینده علامت سوال گذاشتند. باوجودیکه «خویشتن داری » از زدوبند های سیاسی جاری درمنطقه ،روند همپا بی بادنیای معاصر راکُند میکرد وکشور را از وصلت سریع به ساینس وتکنالوژی ومزایای زند گی مدنی به دور میداشت، ولی رعایت آن« بود » مارا ضامن بود وآزادی وآزادگی مارا . مشی که درمنطقه بعدها ، سرمشق دیگران وازجمله هند پس از١٩٤٧ گردید.

سیه روزی ،وقتی به کشور رو کرد که ما از رعایت این اصل به امید « طلاشدن » سرباز زدیم. ودر دا که به همان سرعت وصراحت به روی خوردیم وافتادیم ،چنانیکه «مس » هم نگشتیم، نخستین قربانی این آرزو روانشاد محمد داود بود که مدل وی در سیاست کشوری ، مدل های افراطی ویک لبه ی دیگری را زایید که همه به نحوی کشور را به خاک وخون « غلت » دادند وهر تلاشی برای نجات از گرداب گیرمانده، نتیجه ی بدتر ازروز رفته داشت ، جمهوری ، جمهوری دموکراتیک خلق ، جمهوری دموکراتیک، جمهوری اسلامی، امارت اسلامی، هیچکدام نه تنها فاجعه را مهار نتوانستند، بلکه به عمق آن نیز افزودند. دراین میان از شمار رهبران که زمام امور کشوری را از١٩٣٣ به بعد عهده دار بودند اعلیحضرت محمد ظاهرشاه ، نیک نام بدر جست که یا د وخاطرات آن دور ، ازدوران زندگی ،بی شک باغرور وافتخار ملت « افغان » همراه ست

باورداریم که وجود این مرد خردمند وسرشار از تجربه ی کشورداری ، تلاش ما را در راستای ایجاد یک آینده روشن و خوب ومرفه دریک کشور مستقل آزاده وسربلند درکنار دیگر ملل پیشرفته ومترقی جهان غنا خواهد بخشید. وچه سعادت بالاتر از این که درمقایسه باهرزمان دیگر جوسیاسی دنیا به سود ماست که « جهان به کام ماست » تا با د چنین بادا!

عمرش دراز ومقدمش به کشور گرامی باد!

جواب به یک نامه

محترم مدیر اخبار اراده اسلام علیکم ...

محترما !اینجانب محمد سعید حلیمی که خواننده دایمی اخبار شما (اراده) میباشم تقاضادارم تا لطف نموده درباره چگونگی تدویر لویه جرگه وطرزالعمل گزینش شرکت کننده گان آن مطلبی بنویسید البته اگر مفصل باشد ممنون خواهیم بود زیرا نه تنها من بلکه همه جوانان مقیم پشاور نمیدانیم که نماینده گان شرکت کننده الی رئیس جمهور چگونه تعیین وانتخاب میشوند خداکند که خواهشم راقبول کنید

وسلام

برادر نهایت محترم محمد سعید حلیمی!

سلامهای مارا هم بپذیرید.

ماهم چون شما وهمه ملت افغان به خوبی ووضاحت نمی دانیم که سرنوشت ما را چگونه رقم می زنند، تلاش های چند روزه ما ن درجهت انجام مصاحبه بی باهیأت کمیسیون تدویر لویه جرگه که به پشاور تشریف آورده بود ، نسبت نداشتن وقت ومصروفیت های ! آن آقایان تا اکنون نتیجه مثبت نداده ،بهر حال میکوشیم فرمایش شما را تاحد توان بر آورده سازیم.

کامگار باشید   **اداره**

دافغانانو دبدمرغیو...

لادخپلو به ملیاردو ډالرو پور دغوښتلو په نوم بله بی شرمانه ډرامه هم پیل کړیده. ددی پرځای چی افغان ولس له هغوی نه دتپل شوی جګړی غرامت وغواړی اوپه نړیواله سطح باید روسان له افغانانو څخه معذرت وغواړی اوس نی داسپکه لویه وراندی کړه اوهغه هم ددی له پاره چی نه ویل کیږی افغانان پری رادمخه نشی.

جګړی ځپلی باتور افغان ولس په دی پوهیږی چی روسان غواړی په دی ډول ځانونه د افغانستان په راتلونکی کی مطرح کړی خو افغانانو هغوی ښه پیژندلی، دغه راز پلمی اویاله سیاسی غرضونو ډک بشری کومکونه دافغانانو سترګی نشی پټولی، که روسان په دی توګه غواړی چی خپل بریخی په افغانی راتلونکی ټولنه کی مطرح کړی یایی بیا واک ته ورسوی داارمان به که خیروی له ځانه سره ګور ته یوسی اوافغانانو ته داهم په کارده چی له همدغی دری لسیزو څخه داسی ستر پند ونه واخلی چی بیا دهیڅ دښمن که هغه ګاونډی وی ، غربی وی یاشرقی دښکار په لوموکی ښکیل نشی.

تشویش های موجوده...

اعظمی کند وار ریختن خون ناحق جوانان افغان دست بسر شده ودرعوض به آبادی کشور ویران شده" خود که خو: آنرا به ستبیگ نگان بیشتر ویران ساخته اند آستین همت بالا زده وکمر همت ببندند واز پیروی ،این سیاست غلطی که قبلا از آن یاد اورشدیم جداً فاصله گیرند وبیش از ین تیرهای کیش بیگانگان واجنبیان را دسته ندهند،

یکی از معکرین سیاسی ماسالها قبل گفته است که خوشبینی دیپلوماسی ایکه عادت برخی از سیاسیون است با ریالیزم (حقیقت پسندی) همیشه تطابق نمی کند واین نوع دیپلوماسی گمراه کننده است ، هرچه برحقایق پرده افگند، نادرست است و یک نوع سهم گیری دراغفال افکار عامهٔ جهان به شمار رفته می تواند .

سیاست آلهٔ تحمیق مردم
میان مردم وحق گشته حایل

استخدام دین ومذهب هم برای سیاست های ناپایدار کاربست نادرست و ناشایست چه سیاست درست آنست ، که سیاست مردان ما آنرا برای جلب منفعت وجذب منافع علیای ملی واسلامی ورد آنچه با منافع ملی وکشور ما مباینت وضدیت دارد بکار بندند.

این شرح چه شرعیست ندانم که در وی
هرفتنه مباح است به ایجاب سیاست

مردم چی می گویند!

می گویند:

معلوم نیست که اداره مؤقت باموقف ومناسباتی که دررابطه با وارث اتحاد شوروی سابق اختیارکرده است ده ملیارد دالر (طلب!) روسیه را از درک ارسال اسلحه به افغانستان طی بیست وسه سال جنگ باتاوان جنگ از آنکشور مجرا می کند ویا با مصادره املاک ودارایی های منقول وغیر منقول زمامداران افغانستان از نور محمد تره کی گرفته تا استا دربانی وامیران ورهبران وقوماندانان بخصوص آنهایکه در (کبار)کردن وسایل وسایط نظامی، چوروچپاول دارایی های ملی واخذ معاشات مستمره بی شهره آفاق اند درخارج وداخل کشور« دینش » را ادا می کند .

می گویند:

اگر نشروعرضه بی دریغ پول افغانی ازجانب گروه معلوم الحال در آستانه باز گشت شاه سابق به ارزش بانکنوت های افغانی ضربه کاری وارد ساخت، اظهارات غیر مسوولانه وناعاقبت اندیشانه شخص رئیس بانک مرکزی که معلوم نیست به چه دلیلی دراین مقطع خاص زمانی« دانش مسلکی! » شانرابه نمایش گذاشتند ودانسته آب به آسیاب دیگران ریختند هم نقش واثرکمتری دربی اعتبارساختن پول افغانی وسبوتاژوتخریب پروسه برگشت شاه نداشته است.

می گویند:

بهرحال روسیه به همکاران ودوستانش دراداره مؤقت آنقدرهم سخت نخواهد گرفت و« طلبش »رابه یک نوعی خواهد بخشید اما معلوم نیست ادارهٔ مؤقت درادای «بل »های که ازبابت ارسال اسلحه وبمب وخمپاره از سوی کشور های همسایه و متحدین نظامی به سردمداری امریکا درآینده ارسال خواهد شد از کدام بودجه سردستی! یافصل ! وباب ! پیشبینی شده استفاده خواهد کرد.

می گویند:

اعلام موجودیت خطربرای زنده گی شاه سابق در افغانستان بهانه است برای جلوگیری از نشروپخش نظریات ،پیشنهادات وانتقادات ایشان ازوضعیتی که خلاف تعهدات جلسات بن درافغانستان حاکم گردیده است. اشتراک شاه سابق دراتن ملی که توسط عدهٔ از طرفداران وهوا خواهان دربیرون از اقامت گاه شان راه اندخته شده بود آنهم دور ازنظر بادیگردان و موظفین امنیتی گواه آنست که شاه سابق درمیان مردمش احساس هیچ گونه خطری را نمی کند ، شاید هم این اقدام اعلیحضرت پاسخی بوده باشد به اخطار هاییکه علیه زنده گی وی عنوان می شود.

می گویند:

سفرها وملاقات های هیات کمیسون تدویر لویه جرگه که بیشتر به تفریح ومهمانی شباهت داشت نتوانسته است جوابگوی حتی یک پرسش از صدها سوالی دررابطه باچگونگی تدویر لویه جرگه ،انتخاب نماینده گان مردم وتحقق خواست های آنها باشد، ارشا دات این هیئت طی ملاقات هابا مهاجرین افغان و نماینده گان ایشان بیشتر به خاک پاشی به چشم ها مانند بود واین درحالی است که دیگر چشمهای ملت افغان را نمی توان بااین ساده گیهاوساده گرفتنها کور کردویاآنها راگول زد.

میگویند

چشم سفیدی و بیحیایی سارقین نامداروبانشان !درشهرجلال آباد به سطحی رسیده است که موترشخصی یکی ازرهبران تنظیمی بانفوذومحترم آنولایت راازمنزلش در آن شهرمیدزدند.   **خسرو محیا**

In This Issue

1. I have returned to serve my country & people not to.. Page.1
2. Mawlavi Mohammad Nabi delivered to soil... Page.1
3. The selection of leadership is up to Afghans... Page.1
4. Values among the slogans & facts... Page.1
5. The actual Loya Jirga is to be the best way of sol..Page.1
6. The X-king is the dignitary & expert personality..Page.1
7. Object ional letter from the European federation..Page.2
8. Russia to ask the Afghan Interim Government forPage.2
9. April-26th the start of a miserable day for AfghansPage.2
10. Country to be more sweet than parents... Page2
11. Russians to ask the Afghans for war compenstionPage.3
12. The problem of Democracy in Afghanistan... Page.4
13. The existed concerns about Zahir Shah ... Page.6
14. Nawroz, an ancient day of farming & animal Page.7
15. What do People say...? Page.8
16. My homeland has sun raise ... Page.8
17. Response to a letter... Page.8

ERADA: Weekly Independent Fublication
Publisher: Afghan Media Resource Center
Fourder: Haji Sayed Daud
Chief Editor: Atiqullah Pazhwak
Assistant: Mia Gul Arwal Editor: Zuhoor Afghan
Add: House # 2. Canal Bank Road
U.P.O. Box 909 University Town
Peshawar - Pakistan
Tel: (92-91) 854145 Fax: 841785
E-mail Add: [illegible]
Subscription in USA, Europe & Australia 60 US.S
Region 1 Countries: 30. US. S Pakistan Rs. 200
AC. USD AC/ No. 01801406 & AC/ Rs. No. 01007039.
Bank Al-Falah Ltd. 6-B. Islamia Road. Peshawar Cantt.
You can remit your donations to the above account No.

اراده
دمقالوپه انتخاب کی واکمنه ده. هره مقاله دلیکوال دنظر ځرګندونه کوی راوسیدلی مقالی بیرته نه ورکول کیږی دګډون کلنی بیه:
په امریکا کی، اروپا او استرالیا کی: ٦٠ امریکایی ډالر.
دسیمی په هیوادونو کی ٣٠ امریکا یی ډالر
په افغانستان کی: ٢٠٠٠٠ افغا نی
په پاکستان کی: ٢٠٠ کلداری
دشپږمیاشتو لپاره نیمه بیه دپوستی لګښت داداری په غاړه ده.
دیوی ګڼی بیه : ٣ روپی
A/C USS 01 801406
الفلاح بانک ٦ ب اسلامیه روډ پیښور
دلاس ته راوړلو ځایونه دپیښور ټول اخبار پلورنځی